

CURIERUL UCRAINEAN



Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Serie nouă, nr. 425-426 / februarie 2021

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Ziua Internațională a Limbii Materne

Omenirea intră în cel de-al treilea deceniu de când, în fiecare an, la 21 februarie, sărbătorește Ziua Internațională a Limbii Materne. Cu toate că majoritatea țărilor și etniilor Pământului, astăzi, au o zi dedicată limbilor pe care le vorbesc, evenimentul își găsește supremația în faptul că fiecare dintre noi suntem parte a acestuia, indiferent de meridianul pe care ne aflăm, de cultura căreia îi aparținem, de mediul lingvistic în care trăim și chiar de unicitatea fiecărei limbi în parte. Fiind o zi a tuturor, ea, prin definiție, este clădită pe toleranță și dialog, iar solidaritatea dintre oameni, care rezidă din cele două, constituie un important vector al păcii mondiale.



Shaheed Minar (Monumentul Martirilor), campusul Universității Dhaka, Bangladesh

La originea instituirii Zilei Internaționale a Limbii Materne, se află Ziua Mișcării pentru Limbă, comemorată în Bangladesh, începând cu anul 1952, în amintirea studenților uciși de către forțele de ordine, care au militat pentru recunoașterea limbii bengali în Pakistan (din structura căruia, la acea dată, făcea parte și regiunea Bangladesh).

Cu trei ani înainte, în 1948, Guvernatorul Pakistanului decretase că urdu este „singura limbă oficială atât în estul, cât și în vestul Pakistanului”, motiv pentru care populația din est (teritoriu devenit, ulterior, statul Bangladesh), vorbitoare, în majoritate, a limbii bengali, inițiază o mișcare de protest.

Redacția

(Continuare în pagina a 3-a)

2021 – Anul Lesea Ukrainka



EPILOG

Cel ce trăi în furtună
Habar nu are de putere
Și nu știe că în viață
Lupta-i singura avere.

Cel ce nu trăi în furtună
Și-n drum nu se destramă
Nu se-ncumetă să dea
Luptei cea mai scumpă vamă.

Tare-s mică lângă cel ce
Strop de-odihnă nu avuse
Până crunta oboseală
Pentru-o clipă îl răpuse.

Zi și noapte stau de veghe
Munca-i grea, fără cruțare.
Zi și noapte trag la jugu-mi
Pân' la ultima suflare.

Totuși, omul simplu știe
Că-i un chin viața-ntreagă...
Luptători, veți înțelege
Ce-i o mână fără vlagă!

Dar în viață nu se poate
Tu să faci pe placul morții
Tocmai când răsare ziua
Și ne sunt prieteni sorții.

Ce ne mai rămâne-n viață?
Luptă, gânduri, multă vrere...
Luptători, primiți-mi cântul –
Asta-i singura-mi avere.

Traducere de Ștefan TCACIUC

Din sumar:

- ◆ Din agenda deputatului UUR ➤ pag. 2
- ◆ Din activitatea conducerii UUR ➤ pag. 3
- ◆ Cronica activității UUR ➤ pag. 4, 5
- ◆ Aleșii UUR – în slujba cetățenilor ➤ pag. 6
- ◆ 2021 – Anul Lesea Ukrainka ➤ pag. 9
- ◆ Ziua Minorităților Naționale ➤ pag. 14
- ◆ Caravana literară – un nou proiect UUR ➤ pag. 16
- ◆ Întâmpinarea Domnului ➤ pag. 16

DIN AGENDA DEPUTATULUI UUR

SITUAȚIA REDUCERII CLASELOR DE LICEU CU PREDARE ÎN LIMBA UCRAINEANĂ ÎN JUDEȚELE SUCEAVA ȘI MARAMUREȘ

Perioada dificilă prin care trecem cu toții ne pune la încercare unitatea și identitatea ca grup social, iar măsurile de distanțare fizică și imposibilitatea întrunirilor afectează, în special, grupurile mai vulnerabile. În aceste momente, educația, fie ea online, fie în format fizic, este crucială, cu precădere în rândul etnicilor aparținând minorităților naționale.

Accesul la educația în limba maternă al elevilor aparținând minorităților naționale, mai ales în actualul context pandemic, rămâne unul dintre obiectivele prioritare ale lui Nicolae Miroslov Petrețchi în calitate de parlamentar și președinte al Uniunii Ucrainenilor din România. Educația în limba ucraineană, la nivel liceal, se realizează în trei unități de învățământ: Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, județul Maramureș, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, județul Suceava și Colegiul Național „Iulia Hasdeu” din Lugoj, județul Timiș.

Primele două se confruntă, în prezent, cu o încercare de reducere a drepturilor educaționale ale elevilor care studiază în limba maternă, prin diminuarea numărului de clase cu predare în limba ucraineană. Dacă aceste planuri se vor materializa, mai mulți elevi din județele Maramureș, Satu Mare, Suceava și Botoșani nu vor mai putea să studieze în limba maternă ucraineană la nivel liceal, fapt care va avea consecințe grave pentru învățământul universitar în limba ucraineană.

Având în vedere cele de mai sus, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a cerut explicații ministrului Educației, dlui Sorin Cîmpeanu, cu privire la motivele care stau la baza acestor atitudini cu impact negativ asupra educației în limba ucraineană.

POSTURI DE ADMINISTRATOR DE PATRIMONIU ȘI BIBLIOTECAR PENTRU LICEUL PEDAGOGIC „TARAS ȘEVCENKO” DIN SIGHETU MARMĂȚIEI

În prezent, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, cu predare în limba ucraineană, din Sighetu Marmăției, are nevoie urgentă de un administrator de patrimoniu, care să gestioneze baza materială a unității de învățământ și să realizeze recepția bunurilor, a serviciilor sau a lucrărilor, și de un bibliotecar, atât de necesar în educarea tinerei generații.

Conducerea liceului a adresat o solicitare oficială IȘJ Maramureș în vederea obținerii unei norme de administrator de patrimoniu și 0,5 norme de bibliotecar școlar. Din păcate, printr-o decizie a IȘJ Maramureș, acestui liceu, atât de important pentru educația comunității ucrainene din județul Maramureș, și nu numai, nu i-au fost aprobate cele două posturi solicitate.

Mai mult decât atât, decizia IȘJ Maramureș nu a fost explicată, ea fiind dată în cadrul unui centralizator al posturilor solicitate de unitățile școlare din județ.

În aceste condiții, reprezentantul ucrainenilor în Parlamentul României a adresat ministrului Educației, dlui Sorin Cîmpeanu, rugămintea de a prezenta motivele care au dus la respingerea solicitării Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko”.

STADIUL ACTUAL AL OBIECTIVELOR DE INVESTIȚII DERULATE DE CĂTRE UAT RONA DE SUS, JUDEȚUL MARAMUREȘ

Comuna Rona de Sus din județul Maramureș se regăsește în rândul localităților ce dispun de o infrastructură rutieră subdezvoltată, iar lucrările de modernizare sau dezvoltare a infrastructurii locale, unele dintre ele demarate încă din 2017, sunt de proastă calitate și mult întârziate.

Pe site-ul Primăriei Rona de Sus, există un raport în care se stipulează faptul că, în anul 2017, au fost demarate lucrările de modernizare a infrastructurii rutiere locale, în valoare de un milion de euro, bani proveniți din fonduri europene, însă fără alte detalii, neexistând niciun fel de informații de interes public cu privire la derularea respectivelor lucrări. Au fost asfaltate doar porțiuni de drum, iar, la scurt timp, și-au făcut apariția gropile, denivelările și fisurile în asfaltul proaspăt turnat. Multe alte lucrări au rămas nefinalizate, stagnând luni sau chiar ani de zile.

Drept urmare, într-o întrebare scrisă, domnul Petrețchi a cerut ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, dlui Adrian Oros, explicații și informații privind stadiul actual al lucrărilor.

STADIUL LUCRĂRILOR DEMARATE PRIN PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ PNDL 2 ÎN COMUNA RONA DE SUS, JUDEȚUL MARAMUREȘ

Comuna Rona de Sus din județul Maramureș se numără printre acele localități ale țării, care au beneficiat de ajutor financiar în vederea dez-

voltării atât în urma PNDL 1, cât și a PNDL 2. Însă localnicii se plâng, pe de o parte, de lucrările prost executate, iar, pe de alta, de cele lăsate de izbeliște: este vorba despre reabilitarea rețelei de alimentare cu apă și de extindere a rețelei de canalizare în Rona de Sus, reabilitarea și modernizarea școlii din această localitate maramureșeană, precum și reabilitarea a două poduri din comună.

Prin urmare, domnul Petrețchi solicită ministrului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, dlui Attila Cseke, măsuri adecvate în regim de urgență.



SITUAȚIA SOCIETĂȚII ROMÂNE DE RADIODIFUZIU

În timpul stării de urgență, respectiv alertă, radioul public rămâne una dintre puținele surse sigure de informare pentru cetățenii români, reușind să combată cu succes abundența de știri false și, astfel, înregistrând audiențe de aproximativ 30%.

Tocmai din aceste considerente, în calitate de vicepreședinte al Comisiei pentru cultură, arte, mijloace de informare în masă din cadrul Camerei Deputaților, Nicolae Miroslov Petrețchi, fiind la curent cu problemele cu care se confruntă SRR, în special cele financiare, propune, mai multe soluții pentru remedierea lor.

De aceea, pentru a evita dificultățile financiare, parlamentarul a solicitat Primului Ministru al României, dlui Florin Cîțu, soluții sustenabile pentru funcționarea în bune condiții a postului public de radio, care rămâne o sursă credibilă de informare, fiind ascultat zilnic de peste 4,5 milioane persoane, reprezentând aproximativ o treime din totalul ascultătorilor de radio din România.

DEFICITUL ASISTENȚEI MEDICALE DIN ZONELE RURALE

Lipsa medicilor de familie în zonele rurale este o problemă stringentă cu care ne confruntăm de mai mulți ani. În calitate de reprezentant al minorității ucrainene în Parlamentul României, dl Nicolae Miroslov Petrețchi a întreprins, de-a lungul timpului, numeroase demersuri la Ministerul Sănătății în vederea asigurării accesului la asistență medicală a persoanelor din mediul rural. Din păcate, multe localități cu populație preponderent ucraineană din județele Maramureș, Suceava, Tulcea și Botoșani rămân, în continuare, fără servicii medicale, ceea ce conduce la degradarea stării de sănătate a oamenilor, și la întâmpinarea de greutăți în programarea pentru vaccinarea anti-COVID, și nu numai.

Mult mai îngrijorător este faptul că numărul de localități (comune) care nu dispun de medic de familie este în creștere față de anii precedenți, situația fiind și mai gravă dacă ne raportăm la numărul de cetățeni ce nu sunt înscrși la niciun medic de familie.

Această lipsă a medicilor de familie nu doar că generează degradarea stării de sănătate a cetățenilor din respectivele zone, ci duce și la apariția reticenței cu privire la campaniile de vaccinare, efecte negative putând fi observate și în alte domenii de importanță majoră. De exemplu, în cadrul alegerilor locale și parlamentare din anul 2020, în localitățile fără medic de familie, cetățenii nu au avut acces la urna mobilă, neavând cine să elibereze adeverințele medicale care să ateste că persoanele bolnave nu se pot deplasa la secțiile de votare.

Având în vedere cele menționate mai sus, deputatul UUR a solicitat ministrului Sănătății, dlui Vlad Voiculescu, soluții punctuale pentru rezolvarea acestei probleme.

SITUAȚIA DEPOZITĂRII DEȘEURILOR PENTRU LOCUITORII MARAMUREȘULUI ISTORIC

După ce groapa de gunoi din Sighetu Marmăției a fost închisă, în urma unei decizii definitive a Curții de apel Cluj, timp de aproape o lună municipiul a fost sufocat de gunoaie. Deși, în prezent, acestea sunt ridicate și transportate provizoriu la depozitele ecologice din județele Bihor și Satu Mare, municipiul Sighetu Marmăției are nevoie de o soluție durabilă pentru colectarea și depozitarea deșeurilor. În acest sens, dl Nicolae Miroslov Petrețchi a solicitat ajutorul ministrului Mediului, Apelor și Pădurilor, dlui Barna Tanczos, cu privire la această situație, care afectează nu doar Sighetul, ci întreg Maramureșul istoric.

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

În contextul continuării aplicării măsurilor specifice stării de alertă, prelungită ca urmare a pandemiei provocate de coronavirus (COVID-19), și având în vedere normele prevăzute de legislația în vigoare și recomandările Departamentului pentru Situații de Urgență, în luna ianuarie 2021, președintele Uniunii Ucrainenilor din România a convocat, în regim mixt (prezență fizică și teleconferință), pentru ziua de 27 ianuarie 2021, la Cluj-Napoca, ședința ordinară a Consiliului (Radei) UUR.

Având în vedere importanța problemelor ce urmau a fi dezbătute în cadrul ședinței, conform ordinii de zi, persoanele care, din motive obiective, nu au putut participa fizic la ședință au avut ocazia să participe online și să-și spună punctul de vedere în legătură cu problemele puse în discuție (ședința fiind anunțată a se desfășura în regim combinat: fizic și prin intermediul tabletelor UUR). Și cu această ocazie, președintele UUR, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi, a reamintit membrilor Radei că, potrivit Statutului Uniunii, membrii Consiliului care absentează nemotivat la trei ședințe consecutiv, riscă să-și piardă calitatea de membru al acestuia. Ședința de lucru a fost statutară, fiind întrunit cvorumul necesar desfășurării acesteia.

La începutul ședinței de lucru, au fost prezentate și analizate rapoartele transmise de filialele UUR, privind atât activitățile desfășurate în campaniile electorale ale alegerile locale și ale celor parlamentare din anul 2020, cât și rezultatele obținute în cadrul filialelor. În urma dezbaterilor, a expunerii punctelor de vedere ale fiecărui membru al Consiliului și a discuțiilor purtate, au fost constatate o serie de deficiențe la unele filiale și organizații locale în timpul campaniilor electorale ale celor două scrutine, în mod deosebit, cele referitoare la respectarea hotărârii Consiliului UUR privind participarea cu succes la campaniile electorale și întocmirea rapoartelor cu privire la acestea, dintre care amintim: realizarea inadecvată și neconformă cu realitatea, în cazul unor filiale, a rapoartelor privind alegerile locale și parlamentare, solicitate printr-o hotărâre a Consiliului UUR, acestea fiind realizate fără consultarea membrilor organizațiilor locale și a comitetelor filialelor UUR; activitatea de teren de slabă factură, care a dus la o comunicare diluată cu electoratul, desfășurată de către unii președinți și membri ai comitetelor filialelor; lipsa prezentării, în sânul comunității ucrainene, a realizărilor UUR din ultimii ani, precum și implicarea deputatului comunității noastre în rezolvarea unor probleme punctuale ale unor persoane, organizații și instituții din localitățile cu populație ucraineană, și nu numai; carențe în transmiterea materialelor electorale către organizațiile locale și afișarea lor în

locuri vizibile, în conformitate cu prevederile legale; insuficiență în mobilizarea membrilor și a simpatizanților în vederea prezenței acestora la vot și în distribuirea și redistribuirea materialelor prin rețeaua de socializare a materialelor referitoare la alegeri; identificarea unui număr destul de mare de membrii UUR, care, la alegerile locale, au candidat pe listele altor formațiuni politice; neconcordanța, în cazul unor filiale și organizații locale, între rezultatele foarte slabe obținute la alegeri și implicarea UUR în realizarea de acțiuni culturale și în dotarea sediilor acestora, numărul mic de voturi nereflectând, nicidecum, susținerea însemnată primită din partea UUR.

Drept urmare, Consiliul UUR, în conformitate cu Statutul Uniunii, a adoptat hotărâri privind luarea, în respectivele filiale și organizații, a unor măsuri necesare atât preîntâmpinării unor astfel de situații, cât și îmbunătățirii activității UUR și a membrilor organizației, în ceea ce privește scopurile Uniunii, între care un loc aparte îl reprezintă alegerile viitoare.

Totodată, membrii Consiliului au discutat despre înființarea unor organizații și filiale în județele în care, deși acestea nu există, rezultatele la alegerile parlamentare au fost apropiate sau chiar superioare județelor în care UUR are organizații.

În continuarea lucrărilor ședinței, compartimentele resurse umane și contabilitate au informat pe membrii Consiliului în legătură cu situația financiar contabilă, la nivelul Uniunii, pentru luna decembrie 2020, prezentând starea cheltuielilor efectuate pentru: funcționarea sediului central, respectiv a sediilor filialelor și a organizațiilor locale, cheltuieli de personal, presă și carte, acțiuni culturale, ședințe și întruniri ale Consiliului UUR, precum și ale comisiilor și comitetelor filialelor, cât și cele referitoare la investiții, fiind evidențiată o scădere drastică a cheltuielilor pentru acțiunile planificate a se desfășura în ultima lună a anului 2020, dar și pe durata întregului an 2020, în condițiile stării de alertă.

Au fost prezentate măsuri, astfel încât filialele să găsească modalități și soluții potrivite pentru a putea desfășura activitățile planificate pentru primul semestru al anului 2021, precum și cele amânate din luna ianuarie a.c., având în vedere că și acest an a început cu acțiuni planificate, dar nerealizate.

Ședința de lucru a continuat cu prezentarea și aprobarea devizelor estimative pentru acțiunile planificate a se desfășura în luna februarie 2021. Au fost supuse discuției 18 devize estimative, cu sumele solicitate, în principal, acestea referindu-se la organizarea și desfășurarea unor acțiuni culturale dedicate tradițiilor ucrainenilor, comemorării unor personalități și scriitori ucraineni, sărbătoririi Zilei Limbii Materne etc. Membrii

Consiliului au prezentat modalitățile cu ajutorul cărora se pot desfășura activitățile planificate pentru acest început de an: fizic, combinat sau online. Din totalul celor 18 devize estimative, au fost aprobate 17, un deviz, din motive obiective, urmând a fi discutat la următoarea ședință de lucru a Consiliului.

A urmat prezentarea unui număr de 30 de referate de necesitate, destinate bunei desfășurări a activităților ce urmează să aibă loc în luna februarie a.c. În principal, acestea s-au referit la alocarea unor sume de bani pentru cheltuieli gospodărești și achiziția de: produse (componente) electronice și de IT; materiale sportive; asigurări și accesorii pentru autoturismele organizației; mobilier pentru sediile filialelor; obiecte de uz casnic; materiale consumabile (birotică, de întreținere, protecție și dezinfecție); produse pentru efectuarea unor reparații la sedii (clădiri, anexe) și la autoturismele din dotare etc. Toate acestea se înscriu în limitele fondurilor existente în bugetul aprobat, fiind în conformitate cu legislația în vigoare. Din totalul celor 30 de referate, 3 au rămas să fie rediscutate în ședința următoare.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea situației cotizațiilor, care au fost adunate de filiale și înaintate sediului central al UUR, și cu unele aspecte privind actualizarea evidențelor membrilor și simpatizanților UUR. În anul 2020, toți membrii Consiliului și-au achitat cotizațiile în cuantumul 50 lei lunar, iar o parte din aceștia au plătit-o și pe primele luni ale anului 2021. A fost remarcată o mobilizare mai bună în ce privește strângerea cotizației de la membrii UUR și membrii simpatizanți. Suma adunată din cotizații și sponsorizări a fost folosită la acțiuni de întraajutorare a unor familii cu situație materială precară, care provin din satele unde trăiește preponderent populația de etnie ucraineană.

Din analiza evenimentelor culturale incluse în Planul anual de acțiuni, aprobat de Consiliul UUR, a rezultat că la nivelul Uniunii, în condițiile de pandemie, s-au desfășurat 134 de acțiuni dintre cele prevăzute și 9 acțiuni în afara planului, în majoritatea cazurilor, acestea desfășurându-se online sau hibrid.

Ședința de lucru a Uniunii a continuat cu o informare din partea avocatului UUR, referitoare la unele probleme litigioase ale UUR, stabilindu-se măsuri și responsabilități în vederea soluționării acestora.

La finalul lucrărilor ședinței, au fost discutate și rezolvate o serie de probleme structurale și de funcționare, care privesc buna organizare și desfășurare a activităților la nivelul Uniunii Ucrainenilor din România.

La încheierea lucrărilor ședinței, Consiliul a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre măsurile analizate, acestea fiind semnate de toți membrii Consiliului.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată care va fi comunicată în timp util filialelor.

*Material realizat de Victor HRIHORCIUC,
vicepreședinte UUR*

Ziua Internațională a Limbii Materne

(Urmare din pagina 1-a)

Acest protest avea să culmineze, la 21 februarie 1952, cu manifestația studenților de la Universitatea din Dacca (conform noii ortografii, Dhaka), pentru recunoașterea limbii bengali drept una dintre limbile vorbite pe teritoriul statului Pakistan, acțiune încheiată cu deschiderea focului asupra protestatarilor.

În consecință, în cadrul celei de-a XXX-a Conferințe Generale a UNESCO, desfășurată la Paris, în perioada 26 octombrie – 17 noiembrie

1999, a fost anunțată pentru prima dată susținerea și promovarea diversității lingvistice și culturale, precum și a multilingvismului. Astfel, statele membre ale respectivei organizații au proclamat, în ultima zi a Conferinței (17 noiembrie 1999), ca data de 21 februarie să devină Ziua Internațională a Limbii Materne, prin care să fie promovată recunoașterea și utilizarea limbilor materne din lume, în special a limbilor grupurilor minoritare.

Și membrii comunității ucrainene din România, prin Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), singura organizație reprezentativă parlamentară, al cărei scop fundamental este de a apăra drepturile „privind exprimarea și promovarea identității etnice, lingvistice, culturale și religioase a persoanelor aparținând minorității ucrainene” (cf. Art. 3 din Statutul UUR), organizează numeroase acțiuni culturale dedicate acestei zile. Cu toate că minoritatea ucraineană din România se bucură de o zi numai a lor (9 noiembrie fiind decretată ca Zi a Limbii Ucrainene în România), prin participarea la astfel de evenimente, ucrainenii devin parte a universalității, contribuind la promovarea diversității lingvistice și la consolidarea multilingvismului.

Cronica activității UUR

Marți, 19 ianuarie, la sediul central al Uniunii Ucrainenilor din România, s-a desfășurat a treia parte a evenimentului cultural „130 de ani de la nașterea poetului și publicistului ucrainean Pavlo H. Tychna”.

La eveniment, au participat președintele UUR, dl deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, scriitori și redactori ai publicațiilor UUR, reprezentanți ai departamentului administrativ al UUR și, online, prim-vicepreședintele UUR, dl Vasile Pasenciuc. În cadrul acestuia, au fost prezentate aspecte din viața și opera poetului. Redactorii publicațiilor UUR, dna Irina Covaci, dna Tereza Șendroi, dna Ștefania Pietreanu, și secretara UUR, dna Andreea Boșneaga, au recitat poezii din creația poetului Pavlo H. Tychna atât în limba ucraineană, cât și în română, în traducerea lui Leo Butnaru.



Dl Mihai Traista, președintele filialei UUR București, a ținut să precizeze faptul că prima parte a evenimentului cultural a avut loc vineri, 16 ianuarie, la sediul filialei București a UUR, cu participarea membrilor simpatizanți ai filialei și iubitorilor culturii ucrainene, iar a doua parte – duminică, la Biserica Ortodoxă Ucraineană din București, unde a fost oficiată o slujbă de pomenire în memoria poetului ucrainean.

Președintele UUR, dl deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, a apreciat faptul că, prin acțiuni culturale pe care le desfășoară, membrii filialei București reușesc să facă cunoscută cultura ucraineană, precum și operele scriitorilor ucraineni în România.

Joi, 21 ianuarie, președintele UUR, dl deputat Nicolae Miroslov Petrețchi am avut o întâlnire de lucru cu directorul Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, dl prof. Vasile Cureleac.

Cu această ocazie, dl deputat ne-a declarat: „Am discutat mai multe aspecte organizatorice și probleme cu care se confruntă singurul liceu din România cu predare în limba ucraineană. O



atenție deosebită a fost acordată ofertei educaționale a unității de învățământ pentru a-i spori atractivitatea: specializări diverse, burse de merit și de performanță, alte stimulente, organizarea de activități didactice și extracurriculare, excursii în

țară și în străinătate etc. În acest context, mi-am exprimat angajamentul de a susține în continuare excelența în educație, inclusiv prin acordarea de burse elevilor care studiază în limba ucraineană, din partea Uniunii Ucrainenilor din România. Totodată, voi oferi, în continuare, suplimentar, 5 burse de studii speciale din venituri proprii. De asemenea, împreună cu domnul director Vasile Cureleac, am analizat mai multe proiecte comune, menite să susțină învățământul în limba ucraineană, ce urmează a fi implementate de Liceul «Taras Șevcenko» în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România și cu diferite unități ale cultelor religioase, într-o primă etapă cu Biserica Ortodoxă Ucraineană din Sighetu Marmăției. În cadrul discuțiilor, a fost subliniată nevoia acută de a achiziționa un microbuz școlar în vederea asigurării transportului elevilor din comunitățile rurale mai îndepărtate față de unitatea de învățământ. Au fost discutate și modalitățile prin care unii elevi ai liceului pot primi cazare și masă gratuită în internate și cantine școlare”.

„Această întâlnire se înscrie în campania inițiată de mine în mandatul precedent, sub genericul «Cunoaște! Susține! Rezolvă!», care presupune documentare la fața locului în toate județele cu populație ucraineană, discuții cu factorii responsabili județeni și locali, inventarierea principalelor probleme ce pot avea susținere prin mijloace parlamentare și monitorizarea acestora până la rezolvarea definitivă”, a conchis dl deputat Nicolae Miroslov Petrețchi.

Sâmbătă, 23 ianuarie, profesoara de istorie Maria Păpariga, vicepreședinta organizației locale UUR din Valea Vișeuului, județul Maramureș, a participat la masa rotundă „Colindul unește. Păstrarea tradițiilor ucrainene de Crăciun de către ucrainenii din diferite țări”, care s-a desfășurat, în regim online, la inițiativa Congresului Ucrainenilor din Estonia. Acesta este primul eveniment dintr-o serie de mese rotunde cu tema „Tradițiile ucrainene în străinătate”, desfășurate sub egida Congresului Mondial al Ucrainenilor, cu participarea reprezentanților atât din rândul comunităților ucrainene din diferite țări, cât și din Ucraina.



Doamna Maria Păpariga a transmis salutul președintelui UUR, dl Nicolae Miroslov Petrețchi, deputat în Parlamentul României, și a vorbit despre „Colinda străbună”, un vechi obicei, păstrat în comunitățile ucrainene din județul Maramureș. Este vorba despre un grup de bărbați, în special consilieri parohiali, care colindă în fiecare casă creștină, acompaniați de o vioară, sosirea grupului fiind anunțată de un trâmbițaș. Denumirea de „Colindă străbună” provine de la faptul că acest grup interpretează colinde foarte vechi, a precizat Maria Păpariga.

În cuvântul său, vicepreședintele Congresului Mondial al Ucrainenilor pentru Europa de Est și președintele Congresului Ucrainenilor din Estonia, dna Vira Konyk, a menționat că aceste mese rotunde au ca principale scopuri: prezentarea

tradițiilor ucrainenilor din diferite țări, a modului în care acestea sunt percepute, păstrate, promovate și transmise generației viitoare, precum și posibilitatea de colaborare dintre ucrainenii din diverse țări.

Participanții au prezentat modalitățile prin care reușesc să păstreze tradițiile de Crăciun, în special colindatul, în comunitățile ucrainene din străinătate și au evidențiat rolul familiei și al grupurilor folclorice în continuarea tradițiilor ucrainene. Totodată, cei prezenți au propus ca, în cadrul următoarelor mese rotunde, să fie abordate subiecte, precum cântecele populare ucrainene, obiceiurile de Paște și activitatea școlilor ucrainene.

Duminică, 24 ianuarie, filiala UUR Caraș-Severin a organizat, la sediul său din orașul Caransebeș, acțiunea culturală cu tema „Viața poetului Ștefan Tcaciuc”.

Profesorul Ioan Rosocha a prezentat aspecte din viața și activitatea literară a poetului, scriitorului, traducătorului și omului de cultură Ștefan Tcaciuc, născut la 13 ianuarie 1936, în satul Dănila, județul Suceava. Acesta a scris zeci de volume de poezii, proză și traduceri, pentru care a fost distins cu numeroase premii. A fost primul președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, deputat în Parlamentul României și membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Scriitorilor din Ucraina. A murit la data de 27 iulie 2005, la București. Președintele filialei UUR



araș-Severin, profesorul de muzică Ivan Liber, a evidențiat contribuția lui Ștefan Tcaciuc la dezvoltarea atât a literaturii și culturii ucrainene, cât și a celei românești, precum și rolul pe care l-a jucat în consolidarea Uniunii Ucrainenilor din România.

În cadrul acțiunii, membrii filialei Caraș-Severin au recitat poezii și au interpretat cântece pe versurile poetului Ștefan Tcaciuc, muzica aparținând profesorului Ivan Liber.

Vineri, 29 ianuarie, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, a avut o primă întâlnire cu noul primar al municipiului Sighetu Marmăției, dl Vasile Moldovan.

Temele dezbătute s-au axat pe principalele probleme cu care se confruntă Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” și posibilele modalități de soluționare a acestora.

Profitând de ocazie, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi și-a exprimat disponibilitatea de a susține activitățile și proiectele Primăriei Sighetu Marmăției, derulate în beneficiul întregii comunități locale, și nu doar în beneficiul persoanelor aparținând minorității ucrainene.

Primarul municipiului Sighetu Marmăției a promis că va analiza cu atenție și celeritate diverse modalități în a susține activitatea singurului liceu din România cu predare integrală în limba ucraineană și va supune atenției membrilor Consiliului local cele mai bune variante de soluționare a problemelor care, în unele cazuri, trenează de ani buni.

(Continuare în pagina a 5-a)

Cronica activității UUR

(Urmare din pagina a 4-a)

De asemenea, au fost discutate și unele modalități prin care Primăria Sighetu Marmăției ar putea susține financiar cazarea a 10 elevi ai Liceului „Taras Șevcenko”.

La finalul întâlnirii, dl Nicolae Miroslav Petrețchi și dl Vasile Moldovan au căzut de comun acord asupra necesității unei colaborări mai strânse și a dezvoltării de parteneriate între Uniunea Ucrainenilor din România și Primăria municipiului Sighetu Marmăției, prin realizarea unor proiecte comune și printr-o susținere reciprocă în diferite activități.



Discuțiile au fost productive și s-au desfășurat într-o atmosferă deschisă și constructivă, iar interlocutorii și-au exprimat dorința continuării dialogului în vederea găsirii unor soluții viabile pentru chestiunile semnalate.

Această întâlnire se înscrie în campania inițiată de dl deputat Nicolae Miroslav Petrețchi în mandatul precedent sub genericul „Cunoaște! Susține! Rezolvă!”, care presupune documentarea la fața locului în toate județele cu populație ucraineană, discuții cu factorii responsabili județeni și locali, inventarierea principalelor probleme care pot avea susținere prin mijloace parlamentare și monitorizarea acestora până la rezolvarea lor definitivă.

Comisia pentru probleme de cultură a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la București, o serie de acțiuni de comemorare a cunoscutului poet, prozator, publicist, om de cultură, Ștefan Tcaciuc, fost deputat și primul președinte al Uniunii Ucrainenilor din România.

Astfel, sâmbătă, 30 ianuarie, membrii filialei bucureștene au depus flori la mormântul scriitorului ucrainean, după care au participat, la sediul filialei, la manifestarea culturală dedicată celor „85 de ani de la nașterea lui Ștefan Tcaciuc” (1936-2005). Dl Mihai Traista, președintele UUR București, dna Virginia Tcaciuc, dna Iaroslava Colotelo și părintele Vladimir Malcovici au vorbit despre contribuția lui Ștefan Tcaciuc la promovarea culturii ucrainene din România și a tinerilor scriitori, la dezvoltarea relațiilor româno-ucrainene etc. Dna Natalia Pancec-Colotelo a interpretat la vioară niscăi melodii ucrainene, iar eleva Nadia Pancec a recitat câteva poezii în limba ucraineană.



Duminică, 31 ianuarie, simpatizanții UUR, scriitori, actori și jurnaliști români, la rândul lor, l-au comemorat pe Ștefan Tcaciuc, evidențiind rolul acestuia în popularizarea literaturii ucrainene în România, prin traduceri sale în limba română, dintre care amintim antologia „80 de privighetori ucrainene” (1995), facilitând astfel accesul cititorilor români la literatura ucraineană.

Seria manifestărilor dedicate lui Ștefan Tcaciuc s-a încheiat marți, 2 februarie, la Biblioteca UUR „Ștefan Tcaciuc”. Au participat redactori ai publicațiilor UUR, scriitori, jurnaliști și reprezentanți ai Departamentului administrativ. Președintele filialei UUR București, dl Mihai Traista, a prezentat o comunicare despre viața și opera lui Ștefan Tcaciuc, iar, apoi, dna Ștefania Pietreanu și dl Mihai Traista au recitat câteva dintre poeziile poetului.

Ștefan Tcaciuc, născut la 13 ianuarie 1936, în satul Dănila, județul Suceava, a absolvit Liceul ucrainean din Sighetu Marmăției, județul Maramureș și Institutul Politehnic București. A scris zeci de cărți de poezie (dintre care amintim volumul de debut „Rozkolote nebo”/ „Cer despicat”, 1971), de proză (romanul „Niceia pora”/ „Anotimpul nimănu”, 1979) și a realizat numeroase traduceri. A publicat poezii și proză în reviste din Ucraina, SUA, Canada etc. În aceleași țări, a apărut



în diferite antologii. A fost distins cu mai multe premii naționale și internaționale, fiind, totodată, membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Scriitorilor din Ucraina.

Sâmbătă și duminică, 6-7 februarie, Comisia pentru probleme de cultură a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat evenimentul cultural „120 de ani de la nașterea scriitorului și traducătorului Denys Oneșciuc”.

Sâmbătă, 6 februarie, la sediul filialei București, președintele acesteia, dl Mihai Traista, și nepotul scriitorului, dl Emilian Oneșciuc, au prezentat aspecte din viața și opera literară a scriitorului Denys Oneșciuc. A urmat un scurt recital de poezii din creația lui Denys Oneșciuc, traduse în limba română de Ștefan Tcaciuc, în interpretarea lui Emilian Oneșciuc și Mihai Traista și un recital de muzică folk, susținut de dl Dan Vasilescu. De asemenea, în cadrul evenimentului a fost prezentat romanul lui Mihai Hafia Traista „Konokrad. Onoarea hoților de cai”, tradus în limba română de Larisa Mihaela Ispas și publicat cu sprijinul financiar al UUR.

Duminică, 7 februarie, la Biserica Ucraineană din București a avut loc o slujbă de pomenire a omului Denys Oneșciuc, după care s-a derulat cea de a doua parte a evenimentului cultural dedicat scriitorului, folcloristului, traducătorului și pedagogului ucrainean din România, Denys Oneșciuc. Despre rolul acestuia în dezvoltarea literaturii ucrainene din România au vorbit dl Ioan Robciuc, dna Iaroslava Colotelo, dl Emilian Oneșciuc și dl Mihai Traista. Cu această ocazie, au fost prezentate două filmulețe despre viața scriitorului omagiat.

Participanții la eveniment au fost membrii filialei UUR, membrii simpatizanți, jurnaliști, studenți și reprezentanți ai Uniunii Scriitorilor din România.

Denys Oneșciuc s-a născut la 20 ianuarie 1901 în satul Doroșivți, regiunea Cernăuți. Studiile primare le-a urmat la școala din satul Klivodyn, cele liceale, în localitatea Kițman, după care a absolvit



Institutului de Educație Fizică din București. A fost cadru didactic la școlile din Fălticeni, Bălți, Roman, Hotin și Sighetu Marmăției. După ce a ieșit la pensie, s-a stabilit în orașul Gura-Humorului, județul Suceava.

Activitatea literară și publicistică a lui Denys Oneșciuc a fost una diversificată, el colaborând cu reviste din Ucraina și România. A tradus în limba română din Taras Șevcenko și Ivan Franko, dar, și în limba ucraineană, din operele lui George Topârceanu, George Coșbuc, Ion Luca Caragiale, Tudor Arghezi și, în special, din creația lui Mihai Eminescu. O lungă perioadă de timp a dedicat-o culegerii materialului folcloric ucrainean din România, o parte din acesta fiind publicat în volumul „Narod skaje – iak zavaije” (București, 1976). Pe lângă volumul de poezii umoristice și fabule „Polyn i med”/ „Polen și miere” (București, 1965), apărut în timpul vieții, postum, văd lumina tiparului: cartea autobiografică „Na šliahu jytia”/ „Pe calea vieții” (2008) și volumul de proză memorialistică „Spomyny”/ „Amintiri” (2013), ambele editate la Cernăuți. Denys Oneșciuc a murit la 9 mai 1975, la Gura-Humorului.

Recent, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl deputat Nicolae Miroslav Petrețchi, a avut o întrevedere cu vicarul general al Vicariatului Ortodox Ucrainean din Sighetu Marmăției, preotul Ioan Pițura, cu care a discutat modalitățile privind continuarea cooperării între UUR și Vicariat pe parcursul anului 2021. La întâlnire, a fost prezent și prim-vicepreședintele UUR, dl Vasile Pasenciu.

În cadrul discuțiilor, au fost abordate aspecte legate de activitatea Vicariatului Ortodox Ucrainean din România, fiind trecute în revistă problemele cu care se confruntă parohiile ucrainene din România și măsurile care se impun pentru soluționarea acestora.

Dl Nicolae Miroslav Petrețchi a subliniat, cu ocazia acestei întrevederi, rolul și importanța Bisericii în păstrarea identității culturale, spirituale și lingvistice a ucrainenilor. Totodată, și-a exprimat deschiderea și disponibilitatea de a sprijini Vicariatul în demersurile necesare pentru realizarea unor lucrări de construcții sau reparații capitale la lăcașurile de cult ortodoxe ucrainene.

De asemenea, domnul Petrețchi a amintit că UUR va lansa un album aniversar, dedicat prezentării bisericilor ortodoxe ucrainene din România, care să reliefeze aspecte din activitatea acestora și să ilustreze principalele evenimente organizate, de-a lungul timpului, în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România.

Ulterior, în cadrul ședinței Consiliului UUR, a fost aprobată adresa formulată de Vicariatul Ortodox Ucrainean, urmând să fie semnat un protocol de colaborare în vederea organizării, în parteneriat, a evenimentelor programate a se desfășura pe parcursul anului 2021.

ALEȘII UUR – ÎN SLUJBA CETĂȚENILOR

Urmare a programului electoral pentru alegerile locale și cele parlamentare, expuse de către candidați, reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România în consiliile locale ale primăriilor din județele Arad, Botoșani, Caraș-Severin, Maramureș, Satu Mare, Suceava, Timiș, aleși în urma scrutinului din 27 septembrie a.c., se vor întâlni periodic cu președintele UUR, deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, cu președinții filialelor UUR, cu președinții organizațiilor locale din care aleșii fac parte și cu alți membri ai Consiliului UUR, în vederea prezentării problemelor constatate, precum și a inițierii demersurilor necesare pentru rezolvarea acestora.

În afara problemelor cu care se confruntă cetățenii de etnie ucraineană, și nu numai, în localitățile din care provin aleșii, aceștia din urmă pot veni și cu diverse propuneri și proiecte, care, în urma prezentării lor la cel mai înalt și a implementării acestora, vor contribui la îmbunătățirea calității vieții oamenilor.

Ședința aleșilor UUR din Maramureș

În data de 06.02.2021, începând cu ora 13:00, filiala județului Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat o ședință la care au luat parte președintele UUR, domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele filialei UUR Maramureș, domnul Miroslov Petrețchi, prim-vicepreședintele UUR, domnul Vasile Pasenciuc, președinții organizațiilor locale ale UUR Maramureș, consilierii locali din partea UUR și alți membri ai Uniunii. Scopul acesteia a constat în prezentarea activității organizațiilor locale, identificarea problemelor existente la nivelul comunităților de ucraineni și dezbateră proiectelor și inițiativelor propuse de membrii și președinții organizațiilor locale.

Viziunea, consolidarea, îmbunătățirea colaborării și dorința de avansare au fost principalele aspecte pe care le-a subliniat domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi în discursul său elevat, prezentând, în mod clar, și activitatea intensă pe care o desfășoară Uniunea Ucrainenilor din România în sprijinul comunității pe care o reprezintă. De asemenea, activitatea parlamentară a Domniei sale demonstrează că ucrainenii din România sunt reprezentați la cel mai înalt nivel, iar dificultățile și problemele pe care le întâmpină aceștia constituie primordialități de soluționat. Pe lângă proiectele finalizate ori aflate în curs de desfășurare sau nou propuse, domnul deputat a scos în evidență rezultatele favorabile obținute atât la alegerile locale, cât și la cele parlamentare, ca urmare a unei implicări majore și a unor colaborări laborioase dintre membrii UUR la nivelul fiecărei organizații locale, iar, acolo, unde rezultatele nu au fost pe măsura așteptărilor, au fost găsite soluții privind sporirea activității și menținerea sau adoptarea celor mai bune strategii în vederea îmbunătățirii situației.

Domnul Vasile Pasenciuc, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, împreună cu președintele filialei UUR Maramureș, domnul Miroslov Petrețchi, au prezentat numeroase demersuri, inițiative, proiecte pe care le-au realizat împreună cu consilierii aleși din partea UUR, cu președinții și membrii organizațiilor locale, dintre care amintim:

- În comuna Remeți, primul progres vizibil constă în transmiterea în direct a ședințelor Consiliului Local, fapt care demonstrează că principala caracteristică a UUR este transparența, corectitudinea și responsabilitatea față de cetățeni. De asemenea, au fost puse în aplicare demersurile privind atragerea de fonduri de la Consiliul Județean pentru sprijinirea bisericii; au

fost inițiate acțiuni în vederea îmbunătățirii relațiilor de colaborare dintre factorii decidenți din cadrul Primăriei Remeți, în vederea construirii unor clădiri care să faciliteze condiții de viață superioare, iar împărțirea bugetului să fie realizată pe categorii optime.

- În comuna Bocicoiu Mare, este clar vizibil sprijinul UUR privind finalizarea unor proiecte de importanță majoră, precum rețeaua de apă și canalizare, care, de asemenea, necesită o soluție temporară până la finalizarea acesteia. Totodată, au fost propuse: realizarea unui centru cultural și construirea unei capele mortuare.

- În comuna Rona de Sus, persistă o excelentă colaborare între membrii filialei care, prin intermediul inițiativelor lor doresc să perpetueze transparența și responsabilitatea pe care o aplică și o promovează Uniunea Ucrainenilor din Ro-

realizarea unui centru sportiv, sporirea activității din cadrul primăriei și organizarea unui număr mai mare de ședințe de consiliu local, pentru concretizarea a cât mai multor proiecte.

- În comuna Poienile de Sub Munte, inițiativa cresc zi de zi, membrii UUR propunând proiecte de importanță majoră, precum asfaltarea străzilor, amenajarea locurilor de joacă pentru copii, realizarea unei baze sportive, îmbunătățirea condițiilor medicale și o conduită clară în vederea prelucrării lemnului.

Conform celor mai sus prezentate, și nu doar la nivelul județului Maramureș, activitatea Uniunii Ucrainenilor din România este incontestabil de constructivă și demonstrează că nu se abate de la principiile fundamentale ale acesteia, și anume „apărarea drepturilor privind exprimarea și promovarea identității etnice, lingvistice, culturale și

religioase a persoanelor aparținând minorității ucrainene, renașterea și formarea unității și conștiinței naționale, protejarea drepturilor colective și individuale ale membrilor săi...” (conform Statutului UUR).

În ciuda contextului actual al pandemiei de SARS-CoV-2 și a restricțiilor în vigoare, Uniunea Ucrainenilor din România continuă să sporească activitatea și evenimentele organizate în sprijinul promovării comunității ucrainene, în condiții de maximă siguranță, realizând, în ultimul an, peste 65% din activitățile și evenimentele planificate și elaborând numeroase proiecte și

colaborări, printre care un loc important îl ocupă cele dezvoltate cu unitățile de învățământ.

Putem observa o creștere și o consolidare substanțială a Uniunii Ucrainenilor din România de la preluarea președinției acesteia și a mandatului de deputat de către domnul Nicolae Miroslov Petrețchi care, într-o perioadă relativ scurtă de timp, a reușit prin capacitățile sale de conducere, organizatorice, de coordonare și implicare

să aducă o nouă imagine Uniunii, stabilizând și neutralizând incapacitățile și greșelile predecesorilor săi. De asemenea, prin soluționarea numeroaselor probleme cu care se confruntau etnicii ucraineni, prin restructurarea și instaurarea unei unități stabile în cadrul organizației, domnul deputat a căpătat o încredere uluitoare atât din partea colegilor, membrii ai UUR, cât și din cea a colegilor săi deputați din Grupul Parlamentar al Minorităților Naționale. Prin acestea, a demonstrat că dinamismul și dorința de îmbunătățire și avansare pot aduce progrese vizibile, în special

atunci când colaborarea este adusă la cel mai înalt nivel.

În concluzie, felicităm Uniunea și apreciem faptul că, la momentul actual, etnicii ucraineni se pot bucura de o conducere care le reprezintă cu adevărat interesele, având drept scop principal promovarea unei comunități ce merită să-și perpetueze străbuna identitate culturală, etnică, lingvistică și religioasă, deoarece un popor fără istorie este un popor fără viitor, iar Uniunea Ucrainenilor din România se străduiește să promoveze aceste valori cu promptitudine.

Fabian POPOVICI



mânia. Astfel, pe lângă semnalarea și căutarea soluționării lipsei apei potabile, a canalizării, a amenajării spațiilor sportive și a reabilitării Căminului Cultural, membrii UUR militează în vederea realizării unui audit extern la Primăria Rona de Sus, dar și transmiterea în direct a ședințelor de consiliu local, promovând idealul că cetățenii au dreptul să știe ce decizii se iau în numele lor.



- În comuna Bistra, membrii UUR, de asemenea, dau dovadă de o bună colaborare și fac tot posibilul pentru a le oferi cetățenilor cele mai bune condiții de conviețuire, sprijinind amenajarea centrului comunei, a unor locuri de joacă pentru copii și, esențial, aducerea unui medic de familie în comună, deoarece sănătatea oamenilor reprezintă latura importantă pe care membrii UUR doresc să o îmbunătățească în mod continuu.

- În comuna Repedea, membrii UUR doresc soluționarea, într-un timp scurt, a problemei lipsei canalizării (chestiune care duce la degajarea apelor menajere în râul Ruscova) și se implică în

IOAN (IVAN) ARDELEAN, PROF. UNIV. DR. EMERIT, REPUTAT FIZICIAN ȘI CUNOSCUȚ POET, A TRECUȚ LA CELE VEȘNICE (4 iunie 1942 – 3 februarie 2021)

LA MORMÂNTUL PROFESORULUI IOAN (IVAN) ARDELEAN



Stimate Domnule Profesor univ. dr. Ioan Ardelean, Profesor emerit al Universității Babeș-Bolyai (din anul 2012), ați fost și veți rămâne pentru noi, membrii filialei clujene a Uniunii Ucrainenilor din România, filială pe care ați fondat-o și ați păstorit-o cu multă dragoste și dăruire timp de 9 ani (2006-2015), un reper, un adevărat model de etică și devotament. Ne-ați adunat, ne-ați acordat încredere, ne-ați făurit aripi, ne-ați arătat calea pe care să zburăm, iar noi am zburat sus, foarte sus, cât de sus am putut..., iar Dumneavoastră v-ați bucurat de fiecare dată și ați trăit din plin fiecare manifestare cultural-științifică pe care am organizat-o, fiecare reprezentare a tinerilor ucraineni din cadrul Coralei filialei clujene a UUR și a trupei de teatru Pasărea de foc, fiecare An Nou pe care l-am întâmpinat împreună la sediul Uniunii, fiecare moment, iar pentru asta vă mulțumim, stimate Domnule Profesor și Președinte! Ne-ați iubit și ne-ați apreciat pe fiecare în parte, ne-ați împărtășit din experiența Dvs. vastă

atât în calitate de reputat fizician, cadru didactic universitar și cercetător, cât și în cea de poet și publicist ucrainean, membru în colectivul redacțional al revistei scriitorilor ucraineni „Naș holos”, membru al Uniunii Scriitorilor din România, dar, mai ales, în calitate de OM. Regretăm nespuse de mult că ați plecat, însă știm că dorul de soția Dumneavoastră, Doamna Maria, care s-a stins nu demult, nu v-a lăsat să mai zăboviți încă puțin pe-aici. Pentru toate acestea și pentru multe altele, vă rămânem profund recunoscători și vă mulțumim! Vă mulțumim și pentru faptul că ați contribuit la înființarea specializării Limba și literatura ucraineană din cadrul Universității Babeș-Bolyai.

Aș dori să amintesc, aici, numărul impresionant de lucrări științifice (563 de studii și articole, dintre care peste 250 publicate în reviste cotate cu factor de impact ISI), de cărți științifice și volume colective (5), de cărți didactice (6), de brevete de invenție (6) și, nu în ultimul rând, calitatea de creator de școală în domeniul „Obținerii și studiului proprietăților structurale și fizice ale unor noi materiale oxidice cu structură vitroasă și vitroceramică, conținând ioni ai elementelor de tranziție”, conducător a peste 20 de teze de doctorat, în care se reflectă profesionalismul fizicianului Ioan Ardelean.

În ceea ce privește moștenirea literară pe care ne-o lăsați sub pseudonimul Ivan Ardelean, aceasta cuprinde 9 volume de poezii în limba ucraineană: «Дорога» („Drumul”), «Ностальгія вікон» („Nostalgia

ferestrelor”), premiat în anul 2000 de Uniunea Scriitorilor din România, «За порогами неба» („Dincolo de pragurile cerului”), «Pyku do neba» („Cu mâinile spre cer”), «Осінні сну» („Visuri de toamnă”), «Сріблусті думи» („Gânduri argintii”), «Іржаві сліди» („Urme ruginii”), «Баланс абсолютний» („Balansul absolut”), «Симфонія душі» („Simfonia sufletului”) și două cărți în limba română: o antologie de poezie și volumul de proză „Însemnări de călătorie”. Creațiile Dvs. literare s-au bucurat de recenzii și articole, iar recunoșterea pe plan internațional a venit odată cu acordarea, în anul 2014, a Medaliei aniversare „200 de ani de la nașterea lui Taras H. Șevcenko”.

Capacitatea organizatorică deosebită și spiritul managerial v-au recomandat în importante funcții de conducere la nivelul facultății, universității și al unor centre de cercetare, iar activitatea impresionantă depusă în slujba științelor fizicii v-a fost răsplătită prin acordarea de numeroase premii și distincții: Premiul Academiei Române „Constantin Miculescu”; Titlul de Doctor Honoris Causa; Diplome de excelență științifică ale Universității Babeș-Bolyai; Diplome de merit ale Universității Babeș-Bolyai; Diplome de merit ale Consiliului Cercetării Științifice al Universității Babeș-Bolyai și multe altele.

V-am mulțumit și cât timp ați fost printre noi, și vă mulțumim și acum, întrucât datorită Dumneavoastră, azi, noi suntem ceea ce suntem. Crezul Dvs. poetic, exprimat în poezia „Cred” din volumul „Simfonia su-

fletului”, este și crezul nostru: „Cred că zeii noștri se vor pune de acord / și vor porunci / ca toți oamenii să se-nfrățească, / găsind același drum...”. Noi, membrii filialei clujene, datorită Dvs., am găsit același drum: al unității și al prieteniei, un drum clădit pe nemărginitul pacifism pe care l-ați cultivat întotdeauna.

Drum lin către stele, stimate Domnule Profesor univ. dr. emerit Ioan Ardelean!

Comitetul filialei Cluj a UUR

Cred

Cred
că în adâncul pământului
odihnesc morții
și așteaptă învierea,
pentru a porni într-o nouă viață
fără patimi...

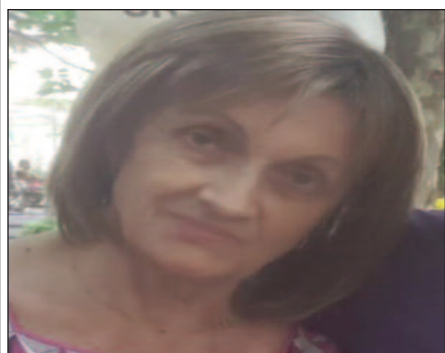
Cred
că prietenii
se vor trezi
și-și vor semăna câmpurile
cu flori multicolore,
pentru a înflori
și presăra noi idei...

Cred
că vor veni acele zile,
când ne vom trezi
și vom rupe lanțurile
care nu ne lasă
să ne atingem visurile...

Cred
că zeii noștri se vor pune
de acord
și vor porunci
ca toți oamenii să se-nfrățească,
găsind același drum...

Traducere de Mihaela HERBIL

Interviu cu două prietene și colege, Virginia Tcaciuc și Viorica Ungureanu



Când dispar dintre pământeni persoane dragi sufletului și minții noastre ne copleșesc amintirile. Noian de amintiri. Ca zăpada de afară. Și ninge cu ele, șoptite, duioase, atârinate în fuioare de nostalgie, amintiri din copilărie, din viața adultă, doar amintiri. La gura sobei, când afară trosnește gerul, în iarna lui 2021, povestim despre prietena, colega, doamna Maria Robciuc. O cană de ceai aburindă, păreri de rău, câteva lacrimi printre gene... Despre cea care a fost Maria Robciuc, cu doamnele Virginia Tcaciuc și Viorica Ungureanu.

Otilia Mațner: Vă rog să-mi povestiți despre prietena dumneavoastră care nu mai este fizic printre noi,

In memoriam Maria Robciuc

dar cu siguranță ne ascultă dintr-un colț de cer.

V. T.: În vara anului 1943, în vremuri atât de frământate, în casa unor țărani modești, creștini ortodocși, s-a născut un pui de om, cu ochii sclipind de inteligență. Prietena mea... Primele patru clase știu că le-a urmat la Vășcăuți, iar clasele V-XI, la Siret, școala medie, cum se numea pe atunci.

V. U.: Am fost colege de clasă și am păstrat legătura, chiar dacă eu am rămas în Siret, iar Maria plecase la București. Când venea pe acasă, locuri care nu se pot uita, întotdeauna ne găseam... Multe mai aveam de povestit! Am o mare părere de rău că ultima dată când m-a căutat a fost până la poartă și nu m-a găsit. Am vorbit ulterior la telefon, eram în grădină, dacă m-ar fi sunat am mai fi stat la povești ca în atâtea alte dați. N-a fost să fie...

O. M.: Vă ascult cu drag și interes... Îmi puteți spune ceva despre parcursul dumneaei în viață, profesional, familial?

V. T.: Trasee diferite, dar suflete de mână... Viața ne-a „aruncat” pe amândouă în București. Știu că a absolvit Facultatea de Filologie din București, a lucrat la Institutul de

Cercetări Textile, a fost traducător, redactor, reporter la Radio România Internațional. S-a căsătorit cu un bucovinean din Greața de Dărmănești, Ioan Robciuc, doctor în științe filologice.

V. U.: Veneau împreună, de fiecare dată, în Bucovina și vorbeam în limba noastră dragă, limba ucraineană. Poveștile sunt mai de acasă în această limbă... Îmi povestea despre copii ei, Elena, care trăiește în America, și Orest, care era la București. Era tare mândră și se simțea împlinită cu cei cinci nepoți. Dar viața nu ne iartă... Plecăm la un moment dat...

V. T.: Când pleacă cineva drag nouă, ne încercăm dureri și tristeți, apoi, ne umplem inimile cu amintiri, le răsucim în fuioare depănate, și poveștile umplu golul... Maria Robciuc, pe numele de fată Turliuc, e aici, cu noi, ne zâmbește, ne face discret cu mâna, apoi își continuă zborul lin. Nu o mai atinge nicio durere...

V. U.: Am fost colege de clasă, promoția '61. Ultima întâlnire cu colegii de clasă a fost cea de 50 de ani. Un zvâc de timp... Când a trecut? Ieri... Vreau să vă citesc o poezie scrisă de Doția, pentru că așa

ne spuneam, Doția, Uția, Vinția..., din timpul anilor de școală.

„Scumpă Uția,
Când părul îți va fi-nălbit
De anii bătrâneții
Vei sta cu gândul rătăcit
La anii tinereții.

Vei ridica acest album
Din rafturi prăfuite
Și vei vedea pe-al vieții drum
Iluzii rătăcite.

Eu poate-atunci voi fi-n mormânt
Închisă-n negre scânduri
Dar c-am trăit pe-acest pământ
Ți-or spune-aceste rânduri.

Ca apele de primăvară
Ce curg năvalnic spumegând
Frumoșii ani ai tinereții
Se duc și nu se întorc nicicând”.

O. M.: Comunitatea ucrainenilor este mai săracă de când a trecut în neființă distinsa doamnă Maria Robciuc. Vineri, 22 ianuarie 2021, a fost condusă pe ultimul drum, la cimitirul Bellu. Sunt convinsă că o veți pomeni la multe căni de ceai, în seri ca aceasta.

V. T.: Dumnezeu să o aibă în grija Sa!

V. U.: Să-ți fie îngerii aproape, Doția!

Otilia MAȚNER

Un program deschis spre comunitate

În data de 27 ianuarie 2021, la Școala Gimnazială Bălcăuți, a avut loc lansarea proiectului transfrontalier „Acces îmbunătățit în școlile din zona rurală transfrontalieră Iordănești și Bălcăuți”. Proiectul este finanțat prin Programul Operațional Comun România – Ucraina 2014-2020 și are în vedere modernizarea și dotarea școlilor care fac parte din rețeaua publică de învățământ din cele două țări, având ca scop principal dezvoltarea facilităților privind procesul de învățare. Proiectul prevede și activități de schimb de experiență între profesorii școlilor implicate.

Primăria Bălcăuți, în calitate de inițiator, a fost reprezentată la eveniment de primarul comunei, dl Vasile Șoiman, de viceprimarul localității, dl Iulian Petru Chideșa și de echipa de proiect.

Școala Gimnazială Bălcăuți, în calitate de beneficiar, a participat cu un grup de cadre didactice alături de dna director Secstilia Gherase.



La eveniment, au fost prezenți, online, și partenerii din Ucraina: primarul localității Iordănești, dl Gheorghe Lutic, secretarul Consiliului sătesc, dna Mariana Saviuc, vicepreședintele Comitetului executiv al Consiliului sătesc, dl Nicolae Șapcă, și directorul școlii generale de gradele I-III Iordănești, dl Vasile Ioneț.

Au mai participat: dl Nelu Todireanu, președintele fundației „Ana” din municipiul Suceava,

împreună cu echipa sa, dl Mihai Androhovici, președintele Asociației județene „Sportul pentru toți”, dna Jeaneta Maidaniuc, președintele Asociației culturale „Cervona Kalena” din Negostina, dl Traian Lang și dna Ema Cureliuc, președinții Asociației culturale „Kozaciok”, dl Boreslaw Petrașuc, fiu al satului, dl Eusebie Frăsieniuc, traducător, și dl Petru Șoiman, coordonator al Ansamblului „Kozaciok”.

Evenimentul a fost deschis de primarul comunei Bălcăuți, dl Vasile Șoiman, care a vorbit despre importanța acestui demers, despre munca depusă de echipa proiectului și despre așteptările sale legate de acesta.

Doamna Secstilia Gherase a subliniat buna colaborare existentă între Școala Gimnazială Bălcăuți și Primărie, afirmând că „susținerea școlii de către autoritatea locală atât prin asigurarea fondurilor necesare, cât și printr-o comunicare eficientă, au contribuit, de-a lungul timpului, la buna funcționare a instituției de învățământ”.

Ceilalți vorbitori s-au referit: la schimbările cu care educația se confruntă în prezent, la necesitatea integrării noilor resurse și tehnologii în activitatea didactică și la provocările ce-i așteaptă pe inițiatorii proiectului.

Participanții au subliniat beneficiile proiectului pentru mediul educațional școlar din Iordănești și Bălcăuți.

Grupurile țintă ale proiectului și beneficiarii finali sunt:

1. Școala Gimnazială Bălcăuți, care își desfășoară activitatea în comuna Bălcăuți, județul Suceava, România și cei 30 de profesori care predau în cadrul acesteia. Amintim că școala menționată oferă servicii de învățământ preșcolar, primar și gimnazial. Activitatea școlară se desfășoară în mai multe locații, dintre care două sunt vizate de acest proiect: Negostina și Bălcăuți. În total, există 189 de elevi care frecventează cursurile școlii Bălcăuți. Aproape 70% dintre locuitorii comunei s-au declarat ucraineni la recensământul din 2011, iar

limba ucraineană este studiată în toate cele 3 școli din comună.

2. Școala Iordănești de gradele I-III, care își desfășoară activitatea în satul Iordănești, raionul Hliboca, regiunea Cernăuți, Ucraina. 98% din populația localității Iordănești sunt etnici români. Școala este deservită de 22 de profesori și are 125 de elevi, iar predarea se face în limba română.

Durata proiectului este de 18 luni.

Bugetul proiectului este de 329.202 euro, din care contribuția Uniunii Europene pentru comuna Bălcăuți este de 153.099 euro (46,51%), iar pentru satul Iordănești – 143.182 euro (43,49%).



Inițiatorii acestui proiect au înțeles că provocările contemporane ale societății supusă cunoașterii impun transformări majore, care trebuie să înceapă cu școala și să se focalizeze pe tânăra generație. Orice proiect care pune în centru școala este foarte valoros, aceasta din urmă reprezentând un pilon esențial în evoluția societății.

Urmează implementarea proiectului: un demers constructiv amplu și incitant pentru toți cei implicați. Cu siguranță, va fi un dialog ancorat în realitatea școlii, un schimb eficient de bune practici, care vor contribui la asigurarea unui mediu adecvat în realizarea procesului de învățământ și, implicit, în asigurarea unui proces educațional eficient și de calitate.

Lăcrămioara GRIGORCIUC
foto: Traian LANG

Școala – centru intercultural

La finele lunii ianuarie 2021, am fost invitată de către domnul Vasile Șoiman, primar al comunei Bălcăuți din județul Suceava, să particip la lansarea unui proiect transfrontalier intitulat „Acces îmbunătățit în școlile din zona rurală transfrontalieră: Iordănești (Ucraina) și Bălcăuți (România)”, coordonatorul proiectului fiind chiar edilul localității, căruia îi mulțumesc mult și regret că nu am putut fi prezentă din motive foarte bine întemeiate, ținând cont de perioadă nefastă prin care trecem. Este lăudabilă inițiativa primăriei, în special a domnului primar, și mă bucur că școlile din comuna noastră, Bălcăuți și Negostina, vor beneficia de niște avantaje privind reabilitarea, modernizarea și dotarea lor, cei mai favorizați fiind, desigur, elevii, care au atât nevoie de cele mai bune condiții pentru desfășurarea procesului de învățământ.

Munca în echipă, prin proiecte, a început în comuna noastră cu mai mulți ani în urmă, când eu eram în activitate (acum sunt pensionară). Școala Gimnazială din Negostina a câștigat un frumos proiect PIR, intitulat „Școala – centru intercultural”. Coordonatorul proiectului a fost renumitul profesor de limba română și limba ucraineană, domnul Ioan Chideșciuc, care și-a alcătuit o echipă formată din cele mai bune cadre didactice, printre care m-am numărat și eu. Acest proiect și-a propus să valorifice o parte a tezaurului folcloric local din Negostina, cunoscut prin bogăția, varietatea și originalitatea sa în folcloristica ucraineană din România și din Ucraina. Proiectul

a avut ca scop identificarea cu ajutorul elevilor a valorilor folclorice locale, precum: rugăciuni, colinde, cântece, legende, anecdote și dansuri, mărturii ale portului local, fotografii, icoane etc. Pentru cunoașterea rădăcinilor culturale ale strămoșilor noștri, am inițiat elevii în interpretarea cântecului și dansului ucrainean și românesc local, întrucât ele coexistă chiar și în satul nostru, unde etnia ucraineană este majoritară. Școala promovează valorile culturale ale etniilor conlocuitoare și oferă imaginea propășirii culturii locale și naționale, mai ales în cazul creației folclorice, care, odată păstrată și cultivată, se întipărește în sufletele copiilor prin înalte valori morale și estetice.



Am amintit despre acest proiect, deoarece a fost primul dintr-o serie de alte proiecte, realizate în școlile din comuna noastră. Prin acesta, școala din Negostina a avut de câștigat aparatură electronică, chiar și o stație de amplificare, atât de necesară la orele de curs, mobilier constând din dulapuri, vitrine etc. Dar cel mai important a fost apariția primului număr al Revistei școlii, intitulată „Dialog intercultural”. Această publicație slujește nu numai elevilor, ci și întregii comunități locale. Revista, având un profil mixt (didactico-informațional și folcloric), a apărut bilingv, în română și în ucraineană, cu sprijinul a două echipe de elevi, de cercetare și interpretare, sub îndrumarea directă a doamnelor profesoare Mihaela Pițuc și Diana Frăsieniuc, dar sub atenta

supraveghere a domnului profesor Ioan Chideșciuc. În paralel cu colectarea materialului folcloric, copiii au fost inițiați să interpreteze dansul popular din Negostina, sub îndrumarea educatoarei Felicia Grigoraș. Perioada proiectului a fost de 18 luni, iar în august 2008 s-a finalizat cu o foarte frumoasă și interesantă excursie în Delta Dunării. Am fost cazați la un hotel din Tulcea, iar, timp de o săptămână, am avut ocazia să vizităm multe locuri frumoase, interesante, necunoscute și pline de istorie. Ni s-a oferit posibilitatea să vizităm locul unde au fost descoperite moaștele a doi sfinți martiri, Sfântul Mucenic Epictet, preotul, și Astion, monahul. Tocmai în locul acela, a fost începută construcția bisericii Halmiris, care, azi, cu siguranță este finalizată, o minunăție de biserică. Pentru noi, dar mai ales pentru elevi, Delta Dunării era o necunoscută, însă după această experiență frumusețile ei au rămas întipărite în sufletele noastre. De asemenea, acolo ne-am întâlnit cu ucrainenii din municipiul Tulcea și din localitatea Murighiol, prezentând spectacole, dialogând pe tema limbii ucrainene, împărtășind impresii, gânduri despre tradițiile și obiceiurile ucrainene. Totodată, ne-am plimbat cu barca, vizitând atât cele trei brațe prin care Dunărea se varsă în Marea Neagră, cât și locuri unice care ne-au stârnit curiozitatea. La Murighiol, am vizitat Monumentul Cazacilor Zaporozheni, unde au fost recitate versuri din literatura ucraineană, în special din opera Marelui Kobzar Taras H. Șevcenko. Fotografiile realizate în diverse locuri au rămas și vor rămâne în memoria noastră. Acest proiect poate fi un exemplu de urmat de cei care iubesc etnia ucraineană.

Noi vom continua tradiția și obiceiurile locale, iar nestematele folclorice le vom transmite generațiilor viitoare, ca pe o datorie creștinească.

Felicia GRIGORAȘ

2021 – ANUL LESEA UKRAINKA

❖ 150 DE ANI DE LA NAȘTERE ❖



Scriitoare, poetă, publicistă, traducătoare, dramaturg, folcloristă, inițiatorea mișcării feministe în Ucraina, Larysa Petrivna Kosaci, căsătorită Kvitka, cunoscută sub pseudonimul literar Lesia Ukrainka (Леся Українка), a marcat viața literar-culturală a Ucrainei din ultimele două decenii ale secolului al XIX-lea și primele două ale celui de-al XX-lea prin activitatea sa prolifică în domeniile cultural, literar și civic. Se naște la 25 februarie 1871, în orașul Novohrad-Volynskyi, într-o familie de intelectuali aristocrați: mama, Olha Petrivna (cunoscută în literatură sub pseudonimul Olena Pciika), scriitoare renumită, iar tatăl, Petro Kosaci, de profesie jurist, un moșier erudit cu vederi progresiste. Myhailo Drahomanov, renumitul istoric, publicist, filosof, economist era unchiul scriitoarei (din partea mamei) și, totodată, mentorul acesteia. Nu a urmat învățământul tradițional, întrucât se îmbolnăvește, de la o vârstă fragedă, de o boală necruțătoare – scleroză în plăci, însă beneficiază de o educație aleasă, acasă, după o programă riguros elaborată de către mama sa.

Debutul în poezie al Lesei Ukrainka, respectiv prima dată când apare sub pseudonimul literar, are loc la 13 ani, în jurnalul «Зоря» („Steaua”), cu poeziile «Конвалія» („Lăcrimioara”) și «Сафо» („Sapho”). În 1893, la Lviv, apare primul său volum de poezii «На крилах пісень» („Pe aripile cântecelor”), întâmpinat cu căldură de critica vremii și de public (cea de-a doua ediție va apărea la Kiev, în 1904).

O contribuție însemnată are Lesia Ukrainka și în domeniul publicisticii și al criticii literare. Astfel, în revista petersburgheză «Жизнь» („Viață”), publică articole literar-critice: «Малорусские писатели на Буковине» („Scriitori maloruși în Bucovina”), «Заметки о новейшей польской литературе» („Însemnări despre literatura polonă nouă”), «Два направления в новейшей итальянской литературе» („Două direcții în literatura italiană nouă”), «Новые перспективы і старые тени» („Perspective noi și umbre vechi”) etc.

Începând cu sfârșitul anilor '80, Lesia trăiește la Kiev. Alături de fratele său, devine liderul grupării literare «Плеяда», consacrată promovării și dezvoltării literaturii ucrainene. Participă la întâlnirile secrete ale organizației, unde se dezbate teme politice, sociale, culturale și educaționale. De «Плеяда» se leagă începutul activității scriitoarei ca prozatoare, «Така її доля» („Așa-i soarta ei”), «Святий вечір» („Ajunul Crăciunului”), «Весняні спиви» („Cântece de primăvară”), «Метелик» („Fluturele”) etc. sunt câteva dintre creațiile sale publicate în paginile revistelor «Зоря» („Steaua”) și «Дзвінок» („Clopoțel”). În același timp, împreună cu fratele său traduc povestirile lui N. Gogol «Запропаща грамота» („Răvașul pierdut”) și «Зачароване місце» („Locul fermecat”), precum și poezii ale lui Heinrich Heine, acestea din urmă materializate în volumul de poezii «Книга пісень» („Cartea cântecelor”). Pe lângă autorii amintiți, Lesia mai traduce din Adam Mickiewicz, Ivan Turgheniev, Victor Hugo, William Shakespeare, Lord Byron, George Sand, Gerhart Hauptmann, Maurice Maeterlinck, Homer.

În 1899, tot la Lviv, vede lumina tiparului cel de-al doilea volum de poezii «Думи і мрії» („Gânduri și speranțe”). Din acel moment, Lesia începe să publice activ în revistele «Народ» („Poporul”), «Життя і слово» („Viața și cuvântul”), «Літературно-науковий вісник» („Curierul literar-științific”), pregătind, totodată, un nou volum de poezii, al treilea, «Відгуки» („Ecouri”), care avea să apară la Cernăuți, în 1902.

Din a doua jumătate a anilor '90, Lesia Ukrainka se dedică dramaturgiei. Drama «Блакитна троянда» („Trandafirul albastru”) (1896) abordează tema intelectualității, lărgind, în acest fel, spectrul tematic al dramei ucrainene din acea perioadă, axată, până atunci, pe tema țăranimii. Una dintre cele mai frumoase opere dramatice este considerată a fi drama-feerie «Лісова пісня» („Cântecul pădurii”) (1911), în care este valorificată bogăția folclorică din regiunea Volâniei. O altă operă la fel de cunoscută este piesa «Камінний господар» („Stăpânul de piatră”) (1912), care are drept motiv central legenda celebrului Don Juan, evocat de mulți clasici ai literaturii universale. Folosind tematica și imaginile din literatura universală, scriitoarea a dezvoltat un nou gen literar, și anume poemul dramatic. Primul dintre ele, «Одержима» („Posedată”), este construit în jurul mitului biblic, ca de altfel și alte drame clădite pe tema captivității babiloniene, ca aluzie la situația Ucrainei din timpul Imperiului Rus. Alte poeme dramatice, precum: «На руїнах» („Pe ruine”), «Вавілонський полон» („Captivitatea babiloniană”), «В дому роботи, в країні неволі» („În casa trudei, în țara sclaviei”), «Кассандра» (1907) etc. mărturisesc mănuierea desăvârșită a procedeelor stilistice ale genului dramatic.

În ciuda numeroaselor perioade lungi în care a fost grav bolnavă, scriitoarea a lăsat în urma sa o moștenire literară bogată și diversă tematic și stilistic. Profunzimea gândirii filosofice și perfecțiunea formei poetice a creațiilor sale i-au asigurat un loc de cinste printre scriitorii de vază ai literaturii mondiale, iar lucrările sale în proză oferă o incursiune fascinantă în viața interioară a acestei scriitoare talentate, cu multiple fațete, și dezvăluie percepțiile sale asupra societății stratificate în care trăia.

În ultimii ani de viață, Lesia Ukrainka a fost nevoită să trăiască departe de Ucraina sa natală, pentru a evita clima rece: vara trăia în Caucaz, iar iarna, în Egipt. În august 1913, la vârsta de doar 42 de ani, Lesia Ukrainka se stinge într-un orașel din Georgia, Surami.

Ioan HERBIL

Fluturele

Lesia Ukrainka

Un biet fluture de noapte gri viețuia într-o pivniță umedă și întunecoasă, în spatele unui butoi cu varză. Stătea trist, strângându-și aripioarele sumbre. Era foarte mâhnit, deși acolo nu era singur, avea totuși un vecin; megieșul lui era un liliac; dar nimic bun nu-i aducea această vecinătate: liliacul era tăcut, posomorât, și, pe lângă toate astea, se uita cu un fel de dispreț la bietul fluture, de parcă-l considera mai prejos decât el.

Liliacul stătea cuminte în colțișorul său, nu se plângea de nimic, și nici nu-și dorea nimic, poate doar un colțișor și mai întunecat, ca să stea liniștit și să nu vadă acea lumină supărătoare, afurisită. E-adevărat, aici, în beci, lumina nu era foarte enervantă, dar, totuși, uneori, cineva venea cu o lumânare, aplecându-se, câteodată, chiar peste butoi, pentru a lua varză, ceea ce-l enerva foarte tare pe liliac; dacă ar putea, ar stinge cu aripile acea lumină pentru totdeauna.

În scurta sa viață, fluturele încă nu văzuse lumina, doar auzise cu sufletul că, undeva, există o lume mai bună, mai senină decât pivnița în care se născuse el, pentru că, uneori, printr-un gemuleț al pivniței, cădea o rază palidă, dar fluturele nu înțelegea ce era acea lumină sau cum ar trebui să arate. În colțul întunecat, acea rază abia se observa, era subțire ca un firicel și palidă ca privirea unui copil bolnav. Stă fluturele și stă și tot cu gândul la lumea aceea strălucitoare; dar unde să fie? Despre acest lucru nici gândul, nici inima nu știau, și nici nu avea cu cine să se povățuiască, de unde un sfat? (Doar știți și voi că liliacul nu era de mare folos!) Fluturele nu avea destulă tărie și curaj să zboare în căutarea acelei lumini.

Cine știe, poate fluturele nostru și-ar fi trăit viața cea scurtă în întunericul solitar, însă o altă soartă îi era predestinată. Într-o zi, slujnica a venit în pivniță după varză și a pus lumânarea sorții chiar în fața fluturelui. Dumnezeule, cât de minunată, strălucitoare, ademenitoare i se părea fluturelui acea lumină! El a bătut din aripi și a vrut să se arunce spre lumină, dar, în acel moment, slujitoarea a luat lumânarea și a plecat din pivniță. Fluturele nu a mai rezistat, a uitat de neputința sa, de inconștiența sa. „Lumina, lumina!” – și a zburat după ea; liliacul doar a fluierat în urma lui, apoi, s-a înghesuit și mai mult în spatele butoiului și a adormit; nu visa niciodată nimic. Iar fluturele a zburat după acea lumânare și a zburat atât de repede, pe cât îi permiteau bielele sale aripioare.

Și iată-l ajuns într-o cameră mare, iar, acolo, stăteau la masă o mulțime de oameni. Pe masă, se afla o lampă foarte luminoasă, iar fluturele mai că nu și-a pierdut mințile, văzând acea rază strălucitoare și, bătând din aripi neputincios, a căzut pe masă. Cineva dintre cei prezenți a vrut să-l gonească de pe masă, dar el, venindu-și în fire, s-a ridicat din nou și a început să se rotească desupra lămpii în cercuri din ce în ce mai mici: voia să vadă cât mai aproape acel soare strălucitor care i se părea a fi lampa. O fi crezut el, oare, că acolo își va găsi sfârșitul? Cine poate vedea moartea în lumină? Ea arde, licărește, se schimbă – acolo e lumină, acolo e căldură, acolo e viață! Fluturele zbură din ce în ce mai aproape de lumina fatală. Ah, acolo e nenorocirea lui! Degeaba toți îl alungau de la lumină. Și, iată, fluturele a zburat chiar în mijlocul flăcării. Sffr! Era moartea pentru el! Lampa licări și începu să ardă, din nou, cu aceeași intensitate ca la început. „Creatură proastă! A spus cineva dintre cei prezenți. – Cine i-a spus să zboare în foc? Îl gonești, dar nu, tot la foc vine! Un prost are parte de o moarte tâmpită!”

Oare, ar fi fost mai rezonabilă moartea lui dacă ar fi adormit pentru totdeauna în pivnița întunecată? Acea lumină l-a ars, dar el tânjea după ea! El căuta lumina!

(Volynia, 1889)

Traducere din limba ucraineană
de Ana-Svetlana ONUJEC

PLANUL DE ACȚIUNI/PROIECTE CULTURALE ALE UUR PE ANUL 2021

Filiala	Denumirea acțiunii	Localizare	Data
Arad	Școala de vară – tabără	Arad	august
	Concert de colinde ucrainene	Târnova	decembrie
Botoșani	Pe urmele strămoșilor noștri de la Marea Neagră	Odesa – Vâlcov	iulie
	Festivalul fanfarelor ucrainene	Cândești	iulie
	Să ne cunoaștem rădăcinile	Rogojești, Mihăileni	iulie
	Să-i cunoaștem pe ucrainenii din Banat	Caraș-Severin	august
	Ziua Națională a Ucrainei	Cândești	august
	Sportul pentru toți ucrainenii	Agafon – Botoșani	septembrie
	Rogojești – vatra ucrainenilor din județul Botoșani	Rogojești-Mihăileni	septembrie
	Tradiții și obiceiuri ucrainene la Cândești (Bucovina)	Cândești	octombrie
	Ziua Limbii Ucrainene	Rogojești	noiembrie
	Sărbătoare de centenar în satul Tudor Vladimirescu din comuna Avrămeni	Tudor Vladimirescu, Avrămeni	noiembrie
	Sărbătorim Ziua Națională a Patriei adoptive	Botoșani	decembrie
	Festivalul de colinde ucrainene	Botoșani, Cândești	decembrie
București	„Vine, vine Moș Crăciun la elevii ucraineni”	Botoșani, Rogojești-Mihăileni, Cândești, Tudor-Vladimirescu	decembrie
	Ziua Ucrainei / Ziua Drapelului	București	iulie
	„Zilele culturii slave” – Conferință Internațională. Dezbateri pe tema „Cine sunt rutenii?”	București	iulie
	Folk Rock Fest „Ruja troiaka” – Ediția a II-a	București	iulie
	Seară literară ucraineană – prezentarea cărților editate de UUR	București	iulie
	Săptămâna teatrului ucrainean – Ediția I	București	august
	165 de ani de la nașterea scriitorului ucrainean Ivan Franko (1856-1916) – Simpozion internațional	București	august
	155 de ani de la nașterea marelui istoric ucrainean Myhailo Hrușevskyi (1866-1934)	București	septembrie
	180 de ani de la nașterea marelui istoric Myhailo Drahomanov (1841-1895)	București	septembrie
	Festival Internațional de muzică religioasă „Acoperă-ne pe noi cu Acoperământul Tău, Preasfântă Fecioară” – Ediția a III-a	București	octombrie
	Masă rotundă: „De strajă lângă ei pune-voi cuvântul” – Comemorarea scriitorilor ucraineni din România	București	noiembrie
	Călătorie de documentare în Regiunea Zakarpattia (membrii activi ai filialei UUR București)	București	decembrie
	Călătorie de documentare în Bucovina (vizitarea filialelor Suceava, Botoșani, Iași)	București	decembrie

Filiala	Denumirea acțiunii	Localizare	Data
București	Călătorie de documentare în Banat (vizitarea filialelor Arad, Timișoara, Caraș-Severin)	București	decembrie
	Călătorie de documentare în Dobrogea (vizitarea filialelor Galați și Tulcea)	București	decembrie
	Călătorie de documentare în Ardeal (vizitarea filialelor Cluj-Napoca, Satu Mare, Maramureș)	București	decembrie
	„Sfântul Nicolae în mijlocul copiilor”	București	decembrie
Caraș-Severin	Zilele Culturii la Reșița	Reșița	iulie
	Pe urmele strămoșilor – călătorie de documentare în regiunea ucraineană Zakarpattia	Caransebeș	iulie
	Independența Ucrainei	Caransebeș	august
	Simpozion internațional pe tema „Puntea de legătură între Ucraina Subcarpatică și Banat” – documentare	Caransebeș	august
	Festival de cântec religios	Cornuțel	septembrie
	Bucătăria ucraineană. Cântece și dansuri ucrainene – OFUR	Copăcele	octombrie
	Ziua Limbii Ucrainene. Întâlnire cu fiii satului	Zorile	noiembrie
	Festival de colinde și datini ucrainene	Caransebeș	decembrie
Cluj-Napoca	„Noaptea de Kupala” (Clubul copiilor)	Cluj-Napoca	iulie
	150 de ani de la nașterea scriitoarei Lesea Ukrainka (1871-1913)	Cluj-Napoca	iulie
	24 august – Ziua Independenței Ucrainei (Clubul copiilor)	Cluj-Napoca	septembrie
	130 de ani de la nașterea poetului și publicistului Pavlo H. Tycyna (1891-1967)	Cluj-Napoca	octombrie
	„Școală, dragă școală” (Clubul copiilor)	Cluj-Napoca	octombrie
	165 de ani de la nașterea scriitorului, publicistului și traducătorului Ivan Franko (1856-1916)	Cluj-Napoca	noiembrie
	Ziua Limbii Ucrainene	Cluj-Napoca	noiembrie
	1010 de ani de la punerea pietrei de temelie a catedralei „Sfânta Sofia” din Kiev	Cluj-Napoca	decembrie
	„Moș Crăciun cu plete dalbe” (Clubul copiilor)	Cluj-Napoca	decembrie
Galați	Ziua Independenței Ucrainei	Galați	august
	Comemorarea hatmanului I. Mazepa și depunerea de coroane de flori la statuia din Parcul „Libertății”	Galați	octombrie
	Comemorarea Holodomorului în Ucraina anilor 1932-1933	Galați	noiembrie
	Ziua Minorităților Naționale	Galați	decembrie
Iași	Marcarea Zilei Naționale a Ucrainei și a Drapelului de stat al Ucrainei	Iași	august
	Participarea în cadrul programului Primăriei Municipiului Iași la sărbătoarea „Zilele Iașului”. Festivalul Internațional de literatură și traduceri	Iași	octombrie

(Continuare în pagina a 11-a)

PLANUL DE ACȚIUNI/PROIECTE CULTURALE ALE UUR PE ANUL 2021

Filiala	Denumirea acțiunii	Localizare	Data
Iași	Participarea la Festivalul dansului și cântecului popular al minorităților din județul Iași „Confluente”	Iași	octombrie
	Ziua Limbii Ucrainene. Evocarea literar-artistică a scriitorilor și poezilor din Bucovina	Iași	noiembrie
	Seară de film documentar și artistic al minorităților din Iași. Masă rotundă dedicată Zilei memoriei jertfelor Holodomorului anilor 1932-1933 din Ucraina	Iași	noiembrie
	Spectacol omagial dedicat Zilei Minorităților	Iași	decembrie
	Participarea la Festivalul datinilor și colindelor organizat de alte filiale ale UUR	La invitația din partea filialelor UUR	decembrie - ianuarie
	Participarea la acțiuni cultural-sportive organizate la nivelul filialelor UUR	La invitația din partea filialelor UUR	
	Vizita de studiu și documentare în Ucraina (pentru membrii filialei)	Kiev și Kaniv	august-septembrie
	Vizita de studiu și documentare pentru membrii activi ai filialei „Să ne cunoaștem frații”. Schimb de experiență prin vizitarea filialelor vecine	Maramureș și Satu Mare	august-noiembrie
	Participarea la acțiuni organizate în afara granițelor, la invitația organizatorilor, asociațiilor și instituțiilor din Ucraina sau din alte țări	Cernăuți și Vinnyțea	septembrie-octombrie
	Zilele culturii slave – simpozion	Iași	noiembrie - decembrie
	Masa rotundă: „Diversitatea culturală. Cunoașterea reciprocă a tradițiilor și obiceiurilor specifice minorităților din județul Iași”	În baza înțelegerii cu celelalte minorități din Iași	
	Masa rotundă: „Cinstirea memoriei eroilor ucraineni căzuți pe pământul românesc”	Iași	mai
Maramureș	Sărbătoarea cântecului și dansului ucrainean	Crasna Vișeuului	iulie
	Sărbătoarea cântecului de nuntă la ucraineni	Valea Vișeuului	iulie
	Vara la stână	Rona de Sus	august
	Caravana folclorului ucrainean	Crăciunești, Bocicoiu Mare, Vișeu de Sus, Coștiui, Baia Mare	august-septembrie
	Festivalul Minorităților Naționale din România	Sighetu Marmației	septembrie
	Întâlnirea cu fiii satului	Lunca la Tisa	octombrie
	Sărbătoarea folclorului ucrainean	Repedea	octombrie
	Obiceiuri de toamnă la ucraineni	Remeți	noiembrie
	Ziua Limbii Ucrainene	Sighetu Marmației	noiembrie
	Sărbătorirea Pomului de iarnă	În fiecare școală unde se studiază limba ucraineană	decembrie

Filiala	Denumirea acțiunii	Localizare	Data
Satu Mare	Sărbătorirea Zilei Naționale a Ucrainei și a Drapelului Ucrainei	Satu Mare	august
	Festivalul muzicii religioase ucrainene în Sătmăr	Micula	august
	Bucătăria tradițională la ucrainenii sătmăreni	Păulian, Moftin, Micula, Terebești, Vetiș, Tarna Mare	septembrie
	„Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate” – simpozion internațional	Satu Mare	octombrie
	Ziua Culturii Ucrainene	Micula	noiembrie
	Ziua Limbii Ucrainene	Micula	noiembrie
	Sărbători de iarnă la ucrainenii sătmăreni	Micula	decembrie
Suceava	Obiceiuri ucrainene la Ploșcii	Ploșcii	iulie
	Identitatea religioasă a ucrainenilor	Dărmănești	iulie
	Școala de vară pentru elevii care studiază limba maternă	Bălcăuți	iulie
	Concert de muzică religioasă ucraineană	Maidan, Cacica	august
	Ziua Ucrainei. Mitropolitul Petru Movilă al Kievului, un mare spirit al ucrainenilor de pretutindeni	Siret, Kiev	august
	Ucrainenii din Bucovina – sesiune de comunicări științifice	Gropeni	septembrie
	Bucătăria ucraineană – tradiții culinare de toamnă	Izvoarele Sucevei	septembrie
	Elmovei lest – festival de cântece ucrainene	Ulma	septembrie
	Personalități ucrainene sucevene	Brodina	octombrie
	Ziua educației în școlile în care se predă limba ucraineană	În toate organizațiile locale	octombrie
	Gospodina ucraineană – tainele murăturilor	Milișăuți	octombrie
	Să ne cunoaștem trecutul – Holodomorul din Ucraina anilor 1932-1933	Rădăuți	noiembrie
	Omagierea scriitoarei Olha Kobyleanska	Gura Humorului	noiembrie
	Ziua Minorităților Naționale	Rădăuți	decembrie
	Colinda ucraineană – specificitatea acesteia în Bucovina	Siret	decembrie
	Pomul de Crăciun	În toate organizațiile locale	decembrie
Timiș	Seară culturală interetnică	Remetea Mică	iulie
	Turneu de fotbal al tinerilor ucraineni	Soca	iulie
	Datini și tradiții la ucrainenii din Lugoj	Lugoj – Teatrul Național „Traian Grozăvescu“	iulie
	Festivalul muzicii ucrainene	Făget – Brănești	iulie
	Din Maramureș la Știuca	Știuca	august
	Marcarea Zilei Naționale a Ucrainei	Timișoara	august
	Festivalul Minorităților Etnice din Timișoara	Timișoara – Parcul Rozelor	septembrie
	Gală maramureșeană în Banat	Soca	septembrie

(Continuare în pagina a 12-a)

(Continuare în pagina a 12-a)

PLANUL DE ACȚIUNI/PROIECTE CULTURALE ALE UUR PE ANUL 2021

Filiala	Denumirea acțiunii	Localizare	Data	Filiala	Denumirea acțiunii	Localizare	Data
Timiș	Concurs de interpretare a cântecului ucrainean	Știuca	octombrie	Comisia pentru educație și știință	Cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice care predau limba ucraineană/în limba ucraineană, cu formatori din Ucraina	Unități școlare din România/ sediile UUR	Anul școlar 2020-2021
	Zilele Culturii Ucrainene	Variaș	octombrie				
	Ziua ucrainenilor din Criciova – aniversare jubiliară	Criciova	noiembrie				
	Ziua Limbii Ucrainene	În școlile cu predare în limba ucraineană	noiembrie	OFUR	Întâlnire cu reprezentantele Federației Mondiale a Organizațiilor de Femei Ucrainene	Cluj-Napoca	iulie
	Lumânarea nestinsă – Victimele Holodomorului	Timișoara	noiembrie		Ziua Independenței Ucrainei	În fiecare filială a UUR	august
	Festival Internațional de colinde ucrainene în Banat	Timișoara – Casa Culturală a ucrainenilor	decembrie		Realizarea de CD-uri ale grupurilor folclorice ucrainene din România	În toate organizațiile de femei ucrainene	august
Tulcea	Întâlnire artistică și gastronomică ucraineană „Spivaemo i jaremo pyrohe”	Sulina, Letea, Chilia Veche	iulie		Respectul și prețuirea pentru implicarea și realizările femeilor cadre didactice, pensionare și scriitoare	În toate organizațiile de femei ucrainene	octombrie
	Tradiții în gastronomia ucraineană. „Festivalul borșului pescăresc” – Ediția a VII-a	Sulina, Tulcea	iulie		Ziua Limbii Ucrainene	În toate organizațiile de femei ucrainene	noiembrie
	Participare în parteneriat cu Asociația pentru Dezvoltarea Durabilă a Deltei Dunării în cadrul proiectului comun între județul Tulcea, România și Regiunea Odesa, Ucraina	Chilia Veche, România și Izmail, Odesa, Ucraina	iulie-august		Sărbătoarea Sfântului Nicolae	În fiecare filială a UUR	decembrie
	Aniversarea Independenței de stat a Ucrainei	Tulcea	august	OTUR	Tabere de creativitate		iulie-august
	Zilele Culturii Ucrainene	Letea, Pardina, Telița, Dunavăț, Ciucurova	septembrie		„Din nou la școală” – oferirea unui ghiozdan echipat cu rechizite și cele necesare parcurgerii unui an școlar pentru elevii nevoiași		septembrie
	Dialog intercultural al tinerilor aparținând minorităților naționale	Tulcea	octombrie		Zilele filmului ucrainean		octombrie
	Conferința Internațională: „Contribuția Cazacilor Zaporojeni la stabilitatea teritorială și administrativă a Dobrogei de Nord din secolul XIX”	Tulcea	octombrie		Concurs de creație		decembrie
	Zilele Culturii Ucrainene	Crișan, Caraorman, Chilia Veche	noiembrie	Comisia pentru Cultură a UUR	Participarea la Festivalul ProEtnica	Sighișoara	august
	Să nu ne uităm istoria. Holodomorul din Ucraina.	Tulcea	noiembrie		Întâlnirea scriitorilor cu cititorii	Galați, Tulcea	septembrie
	Ziua Minorităților Naționale	Tulcea	decembrie		Întâlnirea scriitorilor cu cititorii	Iași, Suceava, Botoșani	noiembrie
	Participare la Festivalul colindelor	Timișoara	decembrie		Participarea la Târgul Internațional Gaudeamus	București	noiembrie
	Seară de colinde ucrainene	În toate organizațiile locale	decembrie		Participarea la Salonul de Carte și Muzică	Sinaia	
	Sărbătorirea Pomului de Crăciun	Letea, Murighiol, Tulcea, Pardina, Crișan, Sfântu Gheorghe	decembrie		Participarea la adunarea anuală a Tineretului Ucrainean		
	Cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice care predau limba ucraineană/în limba ucraineană, în instituții abilitate din Ucraina	Ucraina	septembrie		Participarea la Consiliul Mondial al Ucrainenilor		
	Consfătuiri naționale ale cadrelor didactice de limba și literatura ucraineană, de educație muzicală și de religie – Cultul ortodox ucrainean	Oradea/ Arad/ Brașov	octombrie		Conferința Internațională „Ucrainenii din România – Istorie, contemporaneitate și perspective” – Ediția a IV-a		
	Încheiere de parteneriate între unități școlare din România și Ucraina	Unități școlare din România și din Ucraina	anul școlar 2020-2021		Concurs Național „Tinere talente ucrainene” – Ediția a IV-a		
					85 de ani de la nașterea scriitorului ucrainean Stepan Tcaciuc		
					120 de ani de la nașterea scriitorului Denys Oneșciuc		
					110 de ani de la nașterea scriitorului Orest Masykevyci		
					85 de ani de la nașterea scriitorului Corneliu Irod		
					80 de ani de la nașterea scriitorului Vasyl Klem		
					75 de ani de la nașterea scriitorului Ioan Covaci		

9 NOIEMBRIE – ZIUA LIMBII UCRAINENE ÎN ROMÂNIA

Multilingvism și interculturalitate în context european și național

Diversitatea culturală a fost și este o stare de fapt, caracteristică societăților europene, astfel că interculturalitatea s-a impus ca o exigență a lumii contemporane.

Din strategia de pregătire a societăților democratice viitoare, având drept scop relaționarea în bună înțelegere dintre diferite persoane, nu putea lipsi educația interculturală, componentă esențială în formarea individului care se bazează pe deprinderea de a trăi împreună cu ceilalți, „prin dezvoltarea cunoașterii celuilalt, a istoriei sale, a tradițiilor și a spiritualității sale” (Pierre Dasen, Christiane Perregaux, Micheline Rey, *Educația interculturală. Experiențe, politici, strategii*, Iași, 1999). Educația interculturală reprezintă un punct de interes pentru toate disciplinele școlare, fiind promovată o pedagogie activă și participativă, în scopul comunicării socio-culturale.

Școala are rolul de a educa tânăra generație în spiritul respectării diferențelor de cultură, de etnie sau de naționalitate, promovând respectul, toleranța, înțelegerea, egalitatea față de celălalt, indiferent de spațiul geografic, etnic, religios în care conviețuiesc.

În iulie 2007, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului emitea Ordinul nr. 1529, în care se aborda, pentru prima oară, în cadrul învățământului românesc, problematica diversității culturale, stipulându-se introducerea de elemente specifice acestei teme atât în programele școlare, cât și în documentele curriculare. Un an mai târziu, în anul european al dialogului intercultural, se introducea, în programa școlară gimnazială, ca materie opțională în cadrul Curriculumului la Decizia Școlii (CDS), „Educație interculturală” (<https://lege5.ro/Gratuit/geydoojygi/ordinul-nr-1529-2007-privind-dezvoltarea-problematicii-diversitatii-in-curriculumul-national>).

Ziua Limbii Ucrainene în România

Pentru prima dată în România, Ziua Limbii Ucrainene a fost sărbătorită în data de 9 noiembrie 2018. Propunerea legislativă a deputatului Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae Miroslov Petrețchi, privind declararea zilei de 9 noiembrie ca Zi a Limbii Ucrainene, a fost adoptată de Senat la 25 aprilie 2018, ca primă Cameră sesizată, și de Camera Deputaților, în calitate de for decizional, la 4 iulie 2018. Decretul privind promulgarea Legii pentru instituirea Zilei Limbii Ucrainene a fost semnat de președintele Klaus Iohannis la 26 iulie, iar Legea 213/2018 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 664 din 31 iulie 2018.

Sărbătorind limba ucraineană la Bălcăuți

Întrucât intrarea în scenariul roșu al tuturor școlilor din România s-a suprapus cu Ziua Limbii Ucrainene din România, marcarea acestui eveniment de suflet pentru ucrainenii din întreaga lume, la Școala Gimnazială Bălcăuți, a avut loc în regim online și ulterior datei de 9 noiembrie.

Activitatea s-a desfășurat pe parcursul mai multor zile, sub coordonarea doamnei profesoare de limba și literatura română Lăcrămioara Grigoriuc. Pentru început, elevii au urmărit două filmulețe în limba ucraineană. Primul a avut drept scop sublinierea faptului că orice lucru, oricât de neînsemnat pare la prima vedere, are un rost în această lume. Doar împreună putem menține echilibrul lumii în care trăim (https://www.youtube.com/watch?v=rLh_92IJRdg). Cel de-al doilea filmuleț, despre omul de turtă dulce, a încercat să reamintească faptul că modestia ne poate ajuta să ducem o viață liniș-

tită, pe când îngâmfarea atrage după sine neplăceri (<https://www.youtube.com/watch?v=jdE38n9fcc>). Alegerea filmulețelor nu a fost întâmplătoare, având în vedere faptul că foarte mulți etnici ucraineni din România, furați de mirajul străinătății, își uită rădăcinile și limba maternă. Aceștia consideră că a vorbi limba ucraineană „nu mai este la modă”.

De asemenea, elevii au ascultat un material conținând numeroase curiozități despre limba ucraineană (https://www.youtube.com/watch?v=CFR5CpgU9QE&fbclid=IwAR0Bxt5D3lLvG2YUJYEOEv_1umjHnKs7SnnZoP8VFfdDtGJ6KxKsuofULu).

Din materialul PPT pregătit de către doamna profesoară Lăcrămioara Grigoriuc, elevii au aflat despre semnificația *Zilei Scrișului și Limbii Ucrainene*. Au realizat o incursiune în trecut, pentru a cunoaște originea limbii ucrainene și a afla câteva date din istoria Ucrainei. Au trecut imaginar granița, făcând o vizită în Ucraina și notând câteva informații privind demografia, religia și literatura acestei țări vecine cu România. Au aflat care sunt limbile minoritare din Ucraina, dar și în ce alte țări este vorbită limba ucraineană.

Materialul PPT a prezentat și eforturile guvernului ucrainean de a proteja limba ucraineană. Nu au fost trecute cu vederea nici strădaniile autorităților europene de a proteja limbile continentului, deoarece limba este principalul instrument de interrelaționare umană, motiv pentru care cunoașterea mai multor limbi reprezintă o lărgire a orizontului individului, calea spre o înțelegere completă și complexă a problemelor societății. Limba constituie accesul privilegiat la orice cultură. Nicio traducere nu poate înlocui formele de expresie ale limbii sursă. Fiind purtătoare a unei culturi, limba permite dezvoltarea diverselor viziuni asupra lumii. Înțelegerea între doi vorbitori de limbi diferite va fi întotdeauna mai bună atât în plan informațional, cât și în cel emoțional, dacă, în loc să se recurgă la o a treia limbă, fiecare dintre ei va folosi limba celuilalt.

Limbile, în calitatea lor de mărturie ale experienței umane, trebuie protejate. Nu toate limbile pot avea aceeași vocație în domeniul științei, al comerțului sau al relațiilor internaționale, dar toate merită să fie studiate, folosite, predate ca sisteme intelectuale și culturale de referință deschise spre lume.

Având în vedere realitatea crudă a faptului că multe limbi dispar, materialul prezentat de către doamna profesoară a încercat să răspundă și la o întrebare delicată: *Câte limbi vor vorbi oamenii peste 100 de ani?* Un posibil răspuns l-a oferit dr. John McWhorter, de la Columbia University. Acesta afirmă, într-un text publicat în „The Wall Street Journal”, „că peste un secol vor exista mult mai puține limbi, iar acestea vor fi mai simple, mai ales în ceea ce privește forma lor vorbită. 90% dintre limbile Terrei vor dispărea, cel mai probabil din cauza globalizării. Pe măsură ce oamenii vor migra în alte zone, culturile se vor fragmenta; culturilor mai puțin cunoscute și limbilor acestora le va fi dificil să supraviețuiască, fiind înghițite și anihilate de limbi larg răspândite, precum engleza sau unele dialecte chineze”.

Finalul activității a constatat într-o invitație la cunoașterea, păstrarea și promovarea limbii ucrainene, având ca punct de plecare testamentul spiritual al Cobzarului: „De ce-i al vostru nu vă lepădați/ Iar ce-i străin învățați”. Elevii au ascultat poezii și cântece în limba ucraineană.

Din păcate, gândurile elevilor față de limba ucraineană, care trebuiau să se concretizeze într-un desen presărat cu simboluri ucrainene și un răspuns la întrebarea: „Ce înseamnă limba maternă pentru mine?”, au fost extrem de puține.

Convalia HREHORCIUC

PROIECT EDUCAȚIONAL – CONCURS

Acest proiect educațional – concurs, ajuns la cea de-a doua ediție, s-a desfășurat, de data aceasta, în regim online, în perioada octombrie – noiembrie 2020, la Școala Gimnazială Rona de Sus, județul Maramureș, încadrându-se în domeniul cultural-artistic și având ca partener filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România.

Coordonatorii proiectului, doamna inspector școlar Mariana Dobroțchi, doamna director Lușcan Loredana Mihaiela, doamna profesoară învățământ primar Larisa Petrețchi și doamna profesoară de educație muzicală Geta Petrețchi, și-au propus ca acest concurs să devină un imbold în dezvoltarea și cultivarea sentimentelor de dragoste și prețuire pentru limba maternă, ucraineană, având drept țel specific cizlarea laturii emoționale a elevilor, precum și trezirea încrederii în propriile lor forțe. Alte aspecte urmărite se referă la determinarea copiilor de a-și iubi și însuși și



tradițiile ucrainene strămoșești, indiferent de natura acestora.

Concursul se adresează elevilor claselor CP – IV, V – VIII din școlile cu predare în limba ucraineană, cu înclinații literare, respectiv spre păstrarea și valorificarea tradițiilor ucrainene. Scopul acestui proiect este de a stimula elevii care prezintă interes și aptitudini, pe de o parte, pentru creația literară, iar, pe de altă, de a contribui la dezvoltarea afectivă a personalității acestora, prin educarea laturii artistice. Obiectivele specifice constau în cultivarea gustului pentru literatură și artă, creșterea capacității de exprimare a gân-

durilor și sentimentelor în plan artistic, stimularea creativității, expresivității și sensibilității artistice, descoperirea și dezvoltarea aptitudinilor artistico-plastice, dezvoltarea libertății de exprimare a copiilor.

La această ediție a concursului, au participat 64 de elevi, îndrumați de 17 profesori care predau limba și literatura ucraineană în școlile gimnaziale din Remeți, Bistra, Lunca la Tisa, Valea Vișeuului, Crasna Vișeuului, Rona de Sus și de la Liceul Tehnologic Ruscova.

Participanții la concurs au avut posibilitatea de a se înscrie la cele cinci secțiuni ale acestuia: creație literară, creație plastică, creație tehnologică, fotografie, muzică și, bineînțeles, pe categoriile de vârstă ale elevilor: CP – II, III – IV, V – VIII. Câștigătorii au fost premiați de Uniunea Ucrainenilor din România – filiala Maramureș cu următoarele diplome: Premiul I, Premiul II, Premiul III, Mențiune, Premiu pentru participare și premii în bani.

Fără îndoială, rolul acestui proiect în educarea sentimentului de responsabilitate a participanților este deosebit de benefic, mai ales pentru cei care sunt dornici să se implice în astfel de evenimente, în care să se simtă importanți, conștientizând că prin activitățile lor contribuie la promovarea și cultivarea dragostei față de limba maternă, ucraineană.

Coordonatorii și-au propus să continue această manifestare în fiecare an școlar, adresând mulțumiri tuturor colaboratorilor, în special Uniunii Ucrainenilor din România.

prof. Geta PETREȚCHI,
Școala Gimnazială Rona de Sus

Filiala Iași a marcat **Ziua Minorităților** în condiții de pandemie

Începând cu anul 2008, primul de după constituirea organizației municipale Iași a UUR, am sărbătorit *Ziua Minorităților Naționale* an de an, considerând că această sărbătoare reprezintă atât un bun prilej prin care minoritățile din Iași își pot reafirma adevărul față de principiile Declarației ONU, din 1992, privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice, cât și o oportunitate pentru comunitățile din Iași de a se apropia mai mult și de a-și cunoaște reciproc tradițiile, obiceiurile și istoria. Diversitatea etnică, religioasă și lingvistică, identitatea națională, valorile fiecărei minorități se constituie în componente esențiale ale culturii românești, toate acestea formând o inestimabilă moștenire pentru generațiile viitoare ale fiecărei comunități în parte.

În condiții cu totul altele de cum ne-am fi dorit, determinate de situația epidemiologică din țară, în general, dar și din Iași, în special, filiala ieșeană a UUR a conceput, organizat și desfășurat în perioada 18 – 21.12.2020, la sediul filialei Iași, o acțiune dedicată marcării *Zilei Minorităților Naționale*. Programul pregătit pentru acest eveniment a avut un format hibrid (prezență fizică și înregistrări video și foto), urmărindu-se respectarea recomandărilor autorităților în condițiile pandemiei de SARS-CoV 2, în scopul protejării participanților la această acțiune, care a cuprins expoziții: de obiecte meșteșugărești tradiționale ucrainene, de carte, la care au contribuit comunitățile minorităților naționale din Iași, prin donații sau prin împrumuturi, de publicistică ale minorităților, precum și un fotomontaj cu fotografiile de la acțiunile la care au participat, de-a lungul timpului, minoritățile din Iași. Cei care au trecut pragul filialei noastre în această perioadă, în afara vizitării celor trei expoziții, au avut posibilitatea să vizioneze înregistrări ale acțiunilor la care au participat formațiile artistice ale minorităților cu care am colaborat în anii anteriori și să audieze cele mai îndrăgite melodii populare ale acestora.

Pe durata acțiunii, membrii comitetului au avut discuții cu reprezentanții celorlalte minorități, fiind vizate modalitățile de colaborare în condiții de pandemie și de organizare a unor acțiuni comune, exprimându-și convingerea că atunci când situația o va permite, vom putea relua activitățile în condiții normale.

Marcarea acestei zile în România reprezintă o dovadă a respectului și acceptării celui alt – definit printr-o identitate etnică, religioasă, culturală și lingvistică distinctă –, este o mărturie a maturității societății românești, care a înțeles că dialogul și buna conviețuire între populația majoritară și minoritățile naționale din România reprezintă pilonii unei democrații durabile.

Notă:

Acum 28 de ani, la 18 decembrie 1992, Adunarea Generală a ONU a adoptat Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, lingvistice și religioase, primul document internațional care oferă o garanție a respectării drepturilor minorităților în cadrul general de apărare a drepturilor omului, declarație la care au aderat mai multe state din toată lumea.



Acest document internațional constituie garantul drepturilor minorităților în general, astfel încât o serie de state au declarat ziua de 18 decembrie a fiecărui an ca *Ziua Minorităților Naționale*. România s-a raliat acestui context internațional prin aprobarea HG nr. 881/1998, prin care data de 18 decembrie a fost declarată *Ziua Minorităților Naționale*. În anul 2017, cei 17 deputați aparținând Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale au inițiat un proiect de lege pentru ridicarea la nivel de sărbătoare națională a acestei tradiții. Astfel, proiectul de lege privind instituirea *Zilei Minorităților Naționale din România* ca sărbătoare națională a fost adoptat de Senat, la 23 octombrie 2017, și de Camera Deputaților, la 21 noiembrie 2017, iar decretul privind

promulgarea Legii nr. 247/2017 pentru instituirea acestei zile a fost semnat de președintele Klaus Iohannis la 7 decembrie 2017. Manifestările dedicate sărbătoririi acestei zile „pot fi organizate cu sprijinul autorităților administrației publice centrale și locale, precum și al organizațiilor neguvernamentale interesate, iar Societatea Română de Televiziune și Societatea Română de Radiodifuziune, în calitate de servicii publice, vor include în program emisiuni ori aspecte de la manifestările ocazionate de această zi”.

Potrivit site-ului Departamentului pentru Relații Interetnice, în România, sunt recunoscute ca minorități naționale, cu toate drepturile care decurg de aici, următoarele comunități: albanezi, armeni, bulgari, croați, greci, evrei, germani, italieni, maghiari, macedoneni, polonezi, romi, ruși-lipoveni, ruteni, sârbi, cehi și slovaci, tătari, turci, ucraineni. Dintre acestea, în Iași, se regăsesc următoarele minorități: armeni, bulgari, croați, greci, evrei, germani, italieni, maghiari, polonezi, romi, ruși-lipoveni, sârbi, cehi și slovaci, turci, tătari, ucraineni, la care se mai adaugă și alte comunități mai mult sau mai puțin organizate. În anul 2011, pe teritoriul României, 50.920 de persoane s-au declarat ucraineni, populația ucraineană fiind a treia cea mai numeroasă minoritate națională din țara noastră. Numărul ucrainenilor, potrivit recensămintelor din anii anteriori, a crescut vizibil între anii 1930 și 1992, ajungând la 65.472, dar, începând cu anul 1992, acesta a înregistrat o scădere ușoară. Dintre cele 396 de localități unde trăiesc etnici ucraineni, în 48 din cazuri, proporția lor depășește 50%, ajungând chiar la 98%, iar, în 44 de localități, această proporție se situează între 20-50%.

În Iași, numărul etnicilor ucraineni, conform recensământului din anul 2011, este de 60 de persoane, în creștere față de cele anterioare: 48 în 1992 și 33 în 1977. După aprecierea noastră, numărul etnicilor ucraineni din Iași este mult mai mare, dar din diferite motive, la recensământ, aceștia nu s-au declarat ucraineni, tendință care, de altfel, se manifestă la aproape toate celelalte minorități. Am prezentat această situație având în vedere faptul că, în anul 2021, vom avea un nou recensământ, iar mobilizarea de care am dat dovadă la alegerile ce au avut loc în anul 2020 trebuie să persiste și pentru acest moment important din viața comunității noastre.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

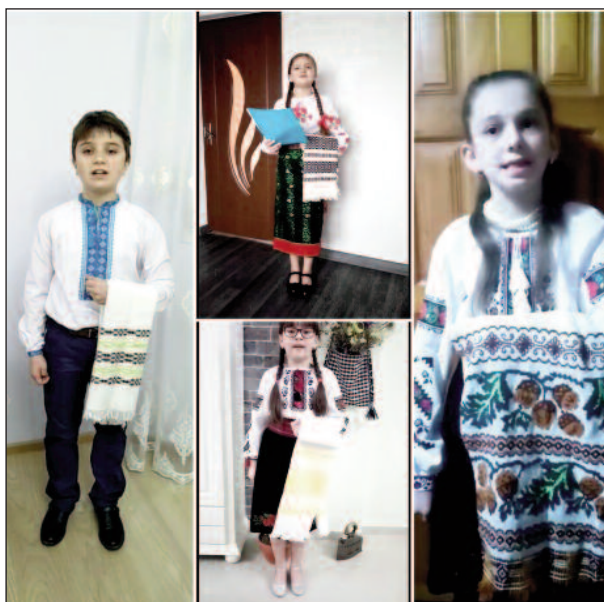
Multiculturalitate și interculturalitate de Ziua Minorităților, în Bucovina

Multiculturalitatea este realitatea în care trăim, cu varietatea culturală care îmbină tradiții, le reunește, le propagă în timp. Culturile existente în spațiul românesc, pluralismul spiritual, identitățile minorităților cultivă spiritul de dialog, de diversitate în unitate.

Patrimoniul cultural și spiritual românesc reprezintă suma contribuțiilor semnificative ale minorităților naționale. Diversitatea socio-culturală cu care etniile minoritare completează tradițiile și cultura română reflectă interculturalitatea, modul în care tradițiile minorității și ale majorității s-au întrepătruns ori au rămas nealterate de-a lungul perioadei de coexistență.

Ziua Minorităților Naționale reprezintă un prilej de a reflecta la ceea ce înseamnă să trăim alături de persoane care aparțin unor etnii diferite.

În comuna Bălcăuți, județul Suceava, *Ziua Minorităților Naționale* a fost marcată, la 18 de-



cembrie a.c., prin realizarea proiectului „Ștergarul – simbol popular”, coordonatorul acestuia fiind dna profesoară Anca Știubianu. Scopul acestuia l-a reprezentat conștientizarea, în rândul elevilor, a importanței cunoașterii și a valorificării bogățiilor spirituale, specifice propriei etnii, precum și păstrarea identității naționale.

Participanții au recitat poezii, au rostit proverbe și zicători, au interpretat cântece și au realizat desene tematice.

Ștergarul brodat este un obiect simbolic cu care ucrainenii se mândresc. Parte a culturii ucrainene, broderiile sunt folosite la diverse ritualuri. Țesute din in sau bumbac, aceste ștergare, numite *rushnyky*, împodobesc și astăzi casele ucrainenilor. Un simbol deosebit este *arborele vieții*, care semnifică longevitatea, precum și legătura dintre cer și pământ, dintre trecut, prezent și viitor. Albienele simbolizează puritatea, trandafirii – dragostea, cireșul reprezintă frumusețea, iar floarea-soarelui este simbolul luminii, căldurii și al soarelui.

Acesta a fost unul dintre proiectele de suflet destinate elevilor, menite să stimuleze creativitatea tinerilor, precum și cultivarea dragostei față de limba maternă, ucraineana.

Otilia MATNER

În urmă cu 60 de ani, doi tineri frumoși din localitatea Bistra, județul Maramureș: el la 23 de ani, ea la 17 ani și un pic, într-o zi însoțită din luna lui făruur (5 februarie 1961), în fața Sfântului Altar, însoțiți de părinții lor, de nași și numeroși nuntași, prin jurământul Sfânt, își legau destinele, devenind o tânără familie în fața căreia stătea un viitor necunoscut.

Într-o oarecare măsură, tânărul era dezamăgit, întrucât nu s-a putut realiza pe plan profesional înainte de căsătorie. Dorința lui cea mare a fost să devină preot sau măcar învățător.

Pentru că avea o stare materială bună în vremea aceea, tatăl său, fiind catalogat de către sistemul comunist drept „chiabur”, a fost „săltat” și dus la muncă forțată la mina de cărbuni din Petroșani. Fiind o familie cu mai mulți copii, iar tânărul era cel mai mare, acesta nu a avut posibilitatea de urma liceul, fiind obligat să se mulțumească cu o școală profesională de 3 ani, în cadrul căreia obținuse o bursă.

S-a ales cu o meserie pe care a profesat-o un timp, însă, fiind dotat cu aptitudini artistice (scris, desen, talent muzical), a fost angajat la școală ca secretar, iar, în paralel, a urmat cursurile serale ale Școlii Populare de Arte din Sighetu Marmației, timp de 3 ani, la secția Canto și Acordeon, la clasa renumitului profesor de muzică Mitriniuc. Absolvind cursurile, s-a văzut, oarecum, realizat, întrucât a fost angajat ca profesor de muzică la școala din sat, lucru posibil în acele vremuri.

Ori, fiind foarte atașat de Biserică, Dumnezeu i-a pregătit o altă cale, calea spre teologie, spre a-și îndeplini dorința din copilărie, aceea de a deveni preot.

Elanul spre acest ideal i l-a împlinit soția, tânără mamă a 3 copii deja, care a analizat situația și și-a dat consimțământul ca el să urmeze cursurile Seminarului Teologic din Sibiu, muncind la fabrică și asumându-și toată grija casei. Ea a fost cea care l-a susținut, dovedind putere și devotament total.

În vremea copilăriei mele, iarna era iarnă adevărată, cu zăpadă din belșug, cu geruri năprasnice, cu aer rece, dar curat, când cu toții ne bucuram de acest anotimp alb, care ne aducea multă puritate, curățenie, pace, liniște, iar oamenii posedau multă înțelepciune. Copiii luau săniile și urcau pe derdeluș cu veselie, bucurându-se de jocurile specifice acestui anotimp.

Aici, la noi, în Bucovina, iarna se instalează, uneori, chiar din luna noiembrie și își lua rămas bun prin luna martie, iar, câteodată, mai ninge și în



aprilie. În zona de munte, poate există și acum puțină zăpadă, dar, aici, la noi, în nordul țării, chiar aproape de granița cu Ucraina, iarna încă nu a sosit. La începutul lunii decembrie, Moș Nicolae a scuturat puțin din barba lui și a așternut pământul cu zăpadă, ținând doar câteva zile, nemai-având puterea de odinioară, deoarece clima s-a cam schimbat, iar razele soarelui s-au dovedit mai puternice, topind-o imediat. De Crăciun, în zona noastră, mai ales, aici, în Negostina, județul Suceava, și în împrejurimi, în loc de ninsoare, a plouat.

Troienile de altă dată au dispărut, uneori, pe viscol mare nu se vedea om cu om când mergeau pe drum, și nimeni nu se plângea că nu sunt desfundate drumurile. Fiecare gospodar, mai ales de la sate, lua lopata și făcea cărare până la poartă și

Bilanț la ceas aniversar

La rândul ei, și tânără soție a suferit din aceleași pricini: după ce a fost admisă la Liceul Pedagogic din Sighet, s-a văzut nevoită să-l întrerupă din cauza feluritelor greutăți.

Datorită respectului reciproc pe care și-l purtau întotdeauna, tânărul soț și tată s-a putut realiza ca preot, iar mama a devenit o bună, talentată și



exigentă „învățătoare pe viață” pentru cei 9 copii născuți și educați așa cum se cuvine.

Familia s-a perindat pe la mai multe parohii: Apateu, Cacica, Bălcăuți, Remetei și, în cele din urmă, s-a stabilit în satul natal Bistra, de unde preotul tată a ieșit la pensie.

Toți cei 9 copii au făcut studii superioare. Fiecare dintre ei, dorind parcă să „răzbune” situația

prin care au trecut părinții lor în ceea ce privește studiile, au absolvit câte două și chiar trei facultăți. Patru dintre băieți sunt preoți, fetele își desfășoară activitatea în diferite domenii (învățământ, jurnalism, turism), iar trei dintre ele sunt preotese.

Frații s-au susținut reciproc, copilul cel mare devenind exemplu pentru următorii. Mereu au fost uniți, și chiar dacă au urmat concomitent școli în diferite orașe ale țării și în străinătate (București, Cluj, Cernăuți, Iași, Sighetu Marmației), de fiecare dată, se întâlneau la casa părintească cu mare drag, împărțându-și bucuriile și problemele, timp în care mama le pregătea bucate dulci și un pat cald, dăruindu-le un sfat părintesc și multă încurajare, iar tatăl lor, susținere financiară și morală.

Buna înțelegere și ajutorul reciproc între frați dăinuie și astăzi. Cu toate că locuiesc la sute și chiar mii de kilometri distanță unul de celălalt, aceștia colaborează, se ajută între ei alături de familiile lor frumoase, se consultă, găsindu-și aleanul în casa și în sufletul părinților lor, părinți exemplari și devotați.

Cei doi tineri din această „poveste reală”, începută acum 60 de ani, în prezent, sunt pensionari la casa lor. El e preotul Ioan Ardelean, în vârstă de 83 de ani, iar ea este prezbitera Irina, în vârstă de 78 de ani. Sunt mulțumiți de realizările lor și, ca întotdeauna, se roagă pentru cei 37 de nepoți, 3 strănepoți, pentru copiii, nurorile și ginerii lor.

Dă-le, Doamne, sănătate și viață lungă, pentru a putea petrece împreună cât mai multe clipe frumoase și rodnice!

Irina NÂSUI,
una dintre fiice

Dor de iarnă

în fața acesteia. Pe drum, toți erau îmbujorați, veseli și sănătoși, mai ales bărbatii, căci femeile gospodine aveau treabă mai mult în casă: pregăteau mâncare, făceau curățenie, iar, apoi, se așezau la lucrul de mână. În timpul iernii, femeile făceau zestre pentru copii, mai ales pentru fete: torceau, țeseau, împleteau, croșetau, coseau, brodau etc., iar, din când în când, se adunau la câte o șezătoare sau clacă (la clacă, se ajutau la scărmanatul lânii ori a penelor de gâscă sau la tăiatul cordeilor pentru țesut covoare din cărpe). Când lucrul era în toi, soseau și băieții, bărbatii, iar atmosfera se încingea prin cântece, glume, chiar și jocuri.

Suntem deja în ianuarie, prima lună a anului și mijlocul iernii. Numele lunii ianuarie provine de la zeul Ianus, din mitologia romană, zeu cu două fețe: una orientată spre anul care trece și alta, spre cel care vine. Poate va începe să ningă și pe la noi, că tare ne este dor de iarna cea adevărată, de gerul care omoară toți microbii și toți virușii, de copacii dezgoliți de frunze, dar plini de promoroacă, semn că anul va fi bogat; ne e poftă de țurțurii de la streășină, pe care îi rupeam și-i încercam ca pe o înghețată, închipuindu-ne că-s dulci. Ne este dor de săniile trase de cai cu zurgălăi, de oamenii îmbrăcați în cojoace din piele de oaie naturală, purtând cușme trase până peste urechi, de mânușile cu un singur deget, împletite de bunici și de cizmele care ne ajungeau chiar până la genunchi.

Iarna este un anotimp frumos, mai ales prin puritatea lui, iar zăpada care ne lipsește nu mai poate forma acea plapumă caldă peste tot pământul, în special peste ogoarele cu semănăturile

de toamnă, care au atâta nevoie ca să le fie mai cald. Ne este dor de oamenii îmbujorați și sănătoși, de copiii care, odinioară, se jucau cu bulgării de nea, făceau oameni de zăpadă naturali și numai razele soarelui îi topeau, ne este dor de zâmbetul natural al fiecăruia, uitând de griji și de nevoi. Nu mai sunt acele vremuri în care oamenii se iubeau mai mult, se ajutau între ei și se respectau. Iarna de altădată era, mai mult ca oricând, un prilej de meditație și de iertare, bisericile erau pline de credincioși, participând la Sfintele Liturghii, ascultând și respectând cuvântul lui Dumnezeu, având mai multă frică. Ne este dor de casele care își puneau „căciuli de nea”, iar, înăuntru, trosneau lemnele în foc, copiii se jucau pe cuptor, și, din hornuri sau hodgeaguri, ieșea fumul, vestind că, înăuntru, e cald și bine, ca într-un basm frumos.



Să ne gândim la lucruri frumoase, la iernile de altădată și poate bunul Dumnezeu ne va ajuta să trecem cu bine peste această perioadă nefastă de acum, când cu toții ne ferim de acest Coronavirus, care a înspăimântat omenirea.

Am răscolit arhiva fotografiilor mele și am găsit câteva reproduceri, pe care le-am surprins cu ocazia unei excursii, când m-am bucurat de iarnă autentică, și o imagine cu o șezătoare, pe care am organizat-o acum câțiva ani.

Ne este dor de iarnă adevărată.

Felicia GRIGORAȘ

Caravana literară se pregătește de drum!

Fii și tu eroul unei ediții a „Tezaurului literar”!

Pentru a oferi șansa copiilor ucraineni din România să se exprime în limba ucraineană, mai ales dacă au talent pentru recitarea de poezii sau citirea unor povești/povestiri în limba ucraineană, „Tezaurul literar” al Uniunii Ucrainenilor din România îi invită pe copiii de toate vârstele să devină protagoniștii săi. Talentul vostru îl vor putea vedea toți ucrainenii din România, și nu numai. Cei care doresc să facă parte din acest proiect, trebuie să ne scrie fie pe pagina de Facebook a Uniunii Ucrainenilor din România, fie pe adresa

redactia.clopotel@gmail.com și să ne trimită un scurt video cu recitarea unei strofe dintr-o poezie sau citirea unui fragment dintr-o poveste/povestire. Calitatea prezentării va fi criteriul pentru alegerea viitorilor eroi ai „Tezaurului literar”. Echipa de filmare a „Tezaurului literar” se va deplasa la casa fiecărui copil ales și va filma viitoarea ediție a emisiunii.

Succes tuturor!

Echipa abia așteaptă să se întâlnească cu copiii ucraineni!



IUBIRE DE BISERICĂ ȘI DE NEAM

Întâmpinarea Domnului



La 40 de zile după Nașterea Domnului, credincioșii ucraineni prăznuiesc Întâmpinarea Domnului. Este vorba de acel moment din viața pruncului Iisus când Maica Domnului și dreptul Iosif îl aduc la Templu spre închinare, pentru a împlini legea dată de Dumnezeu prin Moise. La intrarea în Templu, pruncul este întâmpinat de către dreptul Simeon, căruia i s-a vestit că nu va muri până când nu va vedea pe Hristosul Domnului.

Dacă suntem atenți la textul evanghelic al celor patru evanghelii scrise de Matei, Marcu, Luca și Ioan, vom observa că fiecare eveniment relatat de evangheliști este, de fapt, o întâlnire cu Iisus Hristos. Evanghelia nu e doar o povestire sau o prezentare a unor evenimente, ci este o întâlnire reală cu oamenii din mulțimea care îl urma pe Hristos. Fiecare cuvânt a fost rostit cuiva, și fiecare minune Iisus a împlinit-o asupra cuiva, astfel că El întâmpină adesea bucuria, tristețea, necazul, boala sau păcatul omului și vindecă, alungă supărarea, dezleagă și-i iartă pe

cei care veneau la Dânsul. De aceea, vom vedea că văduvei din Nain îi zice: „Nu plânge!” (Lc. 7, 12); tânărului care căuta viața veșnică îi spune: „Lasă toate și vino, doar după Mine!” (Mc. 10, 21); celor orbi le redă vederea, pe bolnavi îi vindecă, iar pe păcătoși îi dezleagă și le iartă păcatele.

În lumina învățăturii Evangheliei, ar trebui să înțelegem că fiecare persoană cu care intrăm în contact, reprezintă o întâlnire dintre noi și respectiva persoană. În pilda samarineanului milostiv, citim că preotul și levitul au trecut pe lângă omul aflat la marginea drumului, iar samarineanul a fost cel care l-a privit, l-a ajutat și s-a întâlnit cu el (Lc. 10, 30-37).

Nu este bucurie mai mare în această viață decât întâlnirea și revederea cu cei dragi nouă, ca, de exemplu, întâlnirea cu frații noștri plecați departe, cu părinții care așteaptă cu nerăbdare momentul revederii, cu un prieten drag pe care nu l-am văzut o vreme îndelungată.

Întâlnirea evanghelică fundamentală este întâlnirea cu Hristos, cu Dumnezeu nostru, Care ni S-a arătat nouă în persoana lui Iisus Hristos. Dreptul Simeon, aflat la o vârstă patriarhală, are darul de a-L întâmpina pe Iisus la intrarea în Templu. Când l-a văzut pe prunc, l-a luat în brațe, a binecuvântat pe Dumnezeu și a rostit: „Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor” (Lc. 2, 29-31).

Creștinii au posibilitatea de a-L întâmpina pe Dumnezeu în mai multe rânduri: în rugăciunea personală, în lecturarea textului biblic, prin Sfânta Împărtășanie și prin împlinirea faptelor de milostenie față de cei nevoiași.

Vine un timp când fiecare dintre noi îl va întâlni și-L va vedea pe Hristos față către față. Este timpul Judecării de Apoi. În acel moment, nu ne va mai întreba nimeni dacă dorim sau nu să-L întâmpinăm pe Domnul, ci El ne va întâmpina și ne va judeca pe fiecare după faptele noastre.

pr. dr. Ioan IURCEA

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:

Ioan Herbil

Redactor:

Ștefania Pietreanu

Tehnoredactare și culegere:

Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la

Tipografia

„RCR PRINT”

ISSN 1223-5210